

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto X.

Ljubljana, 24. marca 1938.

Štev. 12.

Človek nima prijateljev; njegova sreča jih ima.

Napoleon

»DRUŽINSKI TEDNIK« izhaja vsak četrtek. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gregorčičeva ul. 27/III. Telefon št. 33-32. Poštni predal št. 345. Račun Poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — NAROČNINA: za 1/2 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, 1/2 leta 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Naročnino je treba plačati vnaprej. ROKOPISOV ne vračamo, nefrankirani dopisi ne sprejemamo, za odgovore je priložiti za 3 dinarje znamk. — CENA OGLASOV: med besedilom stane vsaka enostopna petinast vrstica ali njen prostor (višina 3 milimetre in širina 55 milimetrov) din 7.—. Med oglasi stane vsaka petinast vrstica din 4'50.—. — Notice: — vsaka beseda din 2'—, Mali oglasi: vsaka beseda din 0'50. Oglasi davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu primeren popust.

Danes:

Nekaj dni poprej
Izvirno poročilo o dogodkih na Dunaju
(Gl. str. 2)

NOVE MATERE

ZA MATERINSKI DAN DNE 25. T. M.

Dve skrajnosti vidimo povsod v javnem in zasebnem življenju. Prva je pretirano precejevanje galega razuma, čigar pogubne posledice se žal le preočito kažejo v vseh smereh človeškega delovanja. To skrajnost zastopajo ali si vsaj najbolj prisvajajo pravice do nje moški. Druga skrajnost je pa prevelika čustvenost in nerazumevanje za vse, kar ne spada v ozki družinski krog, in to smer naj bi šle še vedno današnje ženske.

Kljub drugačnim časom se namreč še vedno tako zelo poudarja potreba po ženskosti, a se žal navadno pod tem pojmom razume nekaj, kar moški za sebe odklanja kot nekaj manj vrednega, to je pretirano nežnost, negovanje zgolj telesne lepote; obenem pa tista otroška muhavost in igravost otroka, ki je o vseh resnih in velikih dogodkih nepoučen.

Baš ti dve skrajnosti sta mnogokrat tako daleč narazen, da zija med njima globok prepad. In med ti dve skrajnosti je postavljen otrok! Zato je danes toliko obupne razvrzanosti sodobne mladine, ki niha z ene na drugo stran v dobi, ko bi najbolj potrebovala odločilne vodilne roke. Iz čustvenega, premalo razglednega obzorja matere ga vleče tok časa v vsem moderno, popolnoma zmaterializirano strujo; ni čudo, če so dnevi časopisi polni samomorov mladih ljudi, ki si niso znali najti ravnotežja, ki se na eni strani niso hoteli odpovedati svojim čustvenim željam, po drugi strani so bili pa preslabi, da bi samozavestno pogledali usodi v obraz in jo premagali.

Kje leži največ krivde? Današnja moderna vzgoja si prizadeva najti pravo pot, po kateri bi vzgojila boljši človeški rod, toda vsa njena prizadevanja se mi zde kot brezuspešno Sizijsko delo. Početki nove vzgoje se morajo usmeriti čisto drugam, začeti je treba pri materi, ne pri otroku. Mati je tista, ki da otroku prvo, odločujočo smer v življenju, ki se potem ko radeča nit vleče skozi vso poznejšo dobo. A kako naj ona otroka usmeri na novo pot, če je sama ne zna ali ne more hoditi?

Treba je najprej vzgojiti rod novih, razumnejših mater! Res, matere so bile tudi do zdaj najboljše, najpoštennejše, toda vsa njihova dobrot in žrtve dostikrat niso mogle obvarovati otroka pred pogubo. Presneti so časi, da bi smela mati danes misliti le na svoj ozki družinski krog. V času smo, ki zahteva tudi od mater velikega razuma, širokega obzorja in močne narodne zavesti. Mati mora biti prva na straži, da ne bo v otrokovi duši nastal prepad med čustvenim in razumskim svetom, ona mora izgladiti obe skrajnosti, a kako naj bi to znala, dokler bo sama živela v nebrzičnosti nasproti javnemu življenju, nasproti novemu času, nasproti svetovnim dogodkom, ki se kakor v pošastnem filmu naglo vrste in pretresajo svet! Dokler mati ne bo vsega tega popolnoma razumela, dokler sama ne bo odločevala o teh dogodkih, bo kakor glas vpijočega v puščavi, kadar bo spet zaviral nov vojni požar.

Iz zgodovine starega Egipta, Sparte in drugih narodov so nam znane dobe matriarhata, vlade mater ali vsaj odločilnega vpliva mater na vse javno, upravno in družabno življenje. Svobodno so odločale o usodi svojega naroda, o svoji lastni usodi in usodi svojih otrok. Morda se bo tisti čas spet povrnil!

Na sodobni ženi in materi je, da se povrne. Danes se ustanavljajo materinske šole, ki naj nauče ženo in mater smotnejšega gospodinjstva, pametnejše ureditve dela, da bo potem toliko več časa pridobila, da se bo mogla brigati tudi za zadeve, ki se tičejo njene družine le posredno, to je, za javno in pravno življenje, v katerem naj ima pasivno in aktivno voljno pravico. Se le ko bo to dosegla, bo konec zavoženosti enostranosti moške politike!

Zavedati se mora, da bo prav tej javnosti, s katero danes nima ali ne more imeti nobenih vezi, morala nekoč prepustiti svoje otroke, ki ji bodo ušli iz skrbnega varstva. Prav te razmere, v katere se danes ne sme vtikati, ji bodo nekoč uničile in ubile otroke.

Mati, pravo tvoje junaštvo se šele začne!

Gorenjka

EVROPA O POKOPU AVSTRIJE

Komentarji evropskega časopisa in izjave nekaterih državnikov

V Ljubljani, 23. marca

V prejšnji številki smo podali kratek pregled usodnih dogodkov v Avstriji in v tistih, ki so ga ti dogodki napravili na nas, najneposrednejše mejaše zdaj že pokojne Avstrije. Zaradi pomanjkanja prostora si takrat nismo utegnili ogledati, kaj je zapisal o anekdoti Avstrije svetovni tisk in kaj so izjavili ugledni državniki. Menimo, da smo svojim bralcem dolžni podati tudi to sliko, vsaj v glavnih obrih.

Nemčija in Italija

Takoj po vkorakanju v Avstrijo je Hitler brzojavil Mussoliniju:

Mussolini, tega vam ne bom nikoli pozabil.

Na to brzojavko je Mussolini odgovoril:

Hitler, Dunaj. — Moje zadržanje je narekovalo prijateljstvo med našima državama, zapечатeno z osjo Rim-Berlin.

Ker sme v Nemčiji in Italiji časopisje samo tisto zapisati, kar diktatorja dovolita, se iz gornjih brzojavk samo po sebi razume, da je tisk na obeh straneh Brennerja navdušeno sprejel dogodke v Avstriji. Toda kdor zna brati med vrsticami, bo nekaj bral v Mussolinijem odgovoru. Isto bo zasledil tudi v italijanskem časopisju.

Avstrija

In avstrijski listi? Iz vseh uredništev so že kol prve dni odsvolili prejšnje urednike in posadili vanje nove, narodnosocialistične ter tako »izravnali« avstrijski tisk z nemškim. Torej nam je prihranjen trud, da bi brskali po dunajskih listih in citirali nekaj, o čemer vsi vemo, da mora biti tako zapisano, kakor je. Le dva verza bi ponatisnili iz »N. Wiener-Tagblatta«, doverljajšjega demokratskega glasila — verza, ki ju je slišal novi, nacistični poročevalec lista v Berlinu pri sprejemu Hitlerja po njegovi zmagovalni vrnitvi z Dunaja. Verza se nam namreč zdita simbolna ne samo za novega duha v Veliki Nemčiji, temveč tudi za višino Goebbelsove propagandne službe. Takole se glasita:

Lieber Führer, sei nicht hart
Und zeig' Dich uns mit Seyss-Inquart!

Oglejmo si zdaj svobodni tisk.

Švica

Curiška »Neue Zürcher Zeitung«, konservativno glasilo, piše:

Interes Italije za ohranitev Avstrije, segajoče kakor klin med Brenner in nemško območje — klin, čigar vojskega pomena ne bi kazalo podcenjevati — je pred štirimi leti rešil to deželo pred prvimi viharimi naskokom narodnosocialistične ekspanzije. Od takrat je razvoj položaja v Sredozemlju, zlasti grozeča kriza razmerja med Italijo in Veliko Britanijo, skoraj nujno rodila čedalje tesnejše zblizanje med Rimom in Berlinom, zblizanje, za katero je morala Italija zdaj odrediti plačilo... Ni naključje, da si je nemška politika izbrala za svoj nastop proti Avstriji trenutek, ko se je to razmerje zaradi uspešnega začetka britansko-italijanskih pogajanj začelo nekako majati; trenutek, ko je po drugi strani francoska kriza zavezala roke tistim državam, ki bi se sicer utegnile postaviti rajhu po robu.

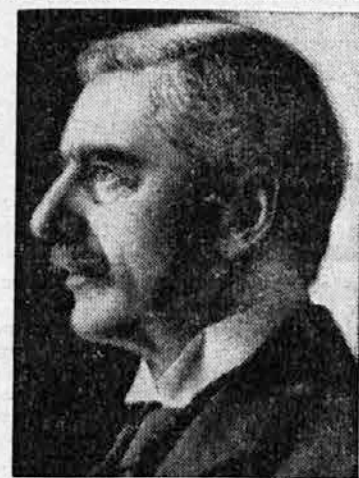
Francija

Pertinax v katoliško-nacionalističnem »Echu de Paris«:

Nihče ne dvomi, da bo führer nemškega naroda v kratkem tako ali drugače interveniral za svoje sudske rojake. Toda zadržanje češkoslovaške vlade je odvisno od zahodnih velesil. Med Baltikom in Črnim morjem ni pričakovati resnega odpora proti vse-nemškemu naklepu, če se ne bosta Francija in Anglija zavedali, kakšno odgovornost nosita. Francoska vlada — današnja prav tako kakor jutrišnja in pojutrišnja (podčrtali mi; op. ured.) — je odločena izpolniti svoje obveznosti. A britanska vlada?

RAZGLED PO SVETU

Odziv na zahodu

Neville Chamberlain,

predsednik britanske vlade, se bo četrtek izrekel o angleški politiki v Srednji Evropi.

Lloyd George,

se zmerom mladostni voditelj angleških neodvisnih liberalov, in...

„Winston Churchill,

vodja nezadovoljnih konservativcev, sta najnevarnejša nasprotnika Chamberlainove neodločne zunanje politike.

Pierre Etienne Flandin,

bivši predsednik francoske vlade, se je zaman začel zavzemati za to, da Francija žrtvuje Srednjo Evropo in se pobota z Nemčijo.

Iz predavanja R. Patenôtra, lastnika pariškega radikalnega tednika »Marianne«:

Zakaj so žrtve plemenite epopeje let 1914—1918 rodile tako ničevne sado-ve? Zato ker Francija danes plačuje za napako, da ni znala izbirati med dvema jasnima in nedvoumnima politikama. V alternativni: 1. zgraditi novo Evropo na temelju reka »Vae victis!« (Gorje premagancem!) in neusmiljeno razkosati Nemčijo ter jo imeti stalno pod strogim nadzorstvom; in 2. zgraditi novo Evropo v znamenju lojalnega sodelovanja med Francijo in Nemčijo s podpiranjem socialistične vlade, v okviru ZN in z nadzorstvom nad oboroževanjem — se je Francija odločila za nepopustljivost v besedah in za kapitulacijo v dejanjih. Z zagovarjanjem pravnih tez, resda upravičenih po črki pogodb, a navzkriž z realnostjo življenja, kakor n. pr. reparacij in zasedbe Poruhra, smo samo podžigali sovraštvo pri Nemcih in željo po revanši — vse dotlej dokler nismo diskreditirali republikanske vladavine v Nemčiji in jo jedrno utvrdili v beg pred izsiljevanjem čedalje močnejšega Hitlerizma.

Geneviève Tabouisova v radikalnem »Euvre«:

V berlinskih krogih se širijo glasovi, da bo Nemčija zdaj vodila takšno politiko, da se predvsem izkaže hvalježno Italiji. Tako bo skušala čim prej končati špansko vojno, potem šele bi se lotila češkoslovaške. Toda najprej diplomatsko. To se pravi: CSR bo dobila vabilo, naj pošlje svoje zastopnike v Berlin, da se pogovore o podobnem paktu, kakor je bil avstro-nemški pakt z dne 11. julija 1936. V tem paktu bo Nemčija skušala troje doseči: avtonomijo sudskega Nemceva, odstop dela CSR Ogrski in odpoved češkoslovaško-sovjetskega pakta.

Pariški »Euvre« ima vsak dan na vrhu lista nekakšno geslo dne-va. Dne 12. t. m. smo tam brali: Pred nekaj leti je bila naša meja na Visli. Danes je nemško-italijanska meja na Pirenejih.

Anglija

Angleški tisk je soglasno obsodil način, kako je Nemčija anektirala Avstrijo. Toda medtem ko se konservativno »Times«, »Daily Telegraph« (in »Rothermerovo bulvarno časopisje« »Daily Mail«) omejuje zgolj na obsodbo in odklanja sleherno spremembo sedanje angleške politike, nastopa liberalni in socialistični tisk zelo ostro in odločno proti britanski vladi.

Tako prinaša ugledni demokratski tednik »New Statesman and Nation« več člankov proti obema diktaturama, a nič manj ostro ne napada tudi britansko vlado. V uvodniku ugotavlja stvarno:

Nevarnost nove splošne vojne narasča z možnostjo, da Hitler ponovi svoj avstrijski udarec. Negotovost, ali bo Velika Britanija v tem primeru priskočila Franciji na pomoč, se pomnožuje nevarnost nemškega napada — prav tako kakor je bilo britansko cinčanje leta 1914. pravo izzivanje.

Stari liberalni voditelj Lloyd George je pa izjavil v Parizu: Se nikdar nisem videl tolikšne konfuznosti v naši zunanji politiki. Postavili so britanski imperij in Francijo v najslabši strateški položaj, ki si ga je moči misliti. Če Napoleon je vedel, kolikšnega strateškega pomena je za nasprotnika Velike Britanije, če ima Španijo v oblasti; toda takratna britanska vlada se je še o pravem času zavedala nevarnosti, ki ji groze. Naša današnja vlada se mi pa zdi, da vidi nekako toliko kakor netopir,

Rusija

Sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov je povabil 17. t. m. moskovske poročevalce tujih listov k sebi in jim izjavil med drugim:

Ce kdo napade Češkoslovaško, bo zavzela SSSR isto stališče kakor Francija. Sovjetska Rusija se čuti vezano s pogodbo in bo češkoslovaški prihitela na pomoč.

Neki žurnalist je nato vprašal Litvinova, kakšna bi bila »praktična sredstva« za pomoč češkoslovaški. Namesto odgovora mu je Litvinov citiral angleški pregovor:

When there is a will, there is a way. (Kjer je volja, tam je tudi pot.)

Češkoslovaška

»Lidove Noviny«:

Ta teden so že mnogo pisali o razliki med nami in med Avstrijo. Razlika je tolikšna, da bi lahko objela pravo svetovno vojno. To je tisti riziko, ki ga mora vsakdo imeti pred očmi, kdor bi hotel poseči v naše razmere. Spričo tega rizika, ki ga tudi najdrznejši državnik ne more mirne duše tvegati, smemo pričakovati, da bodo prihodnji evropski dogodki, kolikor se bodo nas tikali, prešli na diplomatsko pot.

Konservativni »Národní Listy«:

Zavedamo se, da smo zašli v razmere, kjer se zahteve močnejših nasproti šibkejšim uresničujejo s silo. Vprašanje je le, ali so te metode postale že definitivne, ali jih je pa še moči paralizirati z ustvaritvijo ravnotežja sil. V avstrijski zadevi je bil riziko vojne že vnaprej neznamen. — Mi imamo velik interes pripraviti se na ta trenutek (ko bo Berlin prišel s svojimi zahtevami); bolje je, da kaj ukrenemo prej kakor pozneje, ko bo Velika Nemčija že konsolidirana — prej kakor nam doma in zunaj zrasejo razmere čez glavo. To pa ne pomeni izdajstva nasproti zaveznikom, ampak uvodne in informativne razgovore na vse strani, predvsem pa pri nas doma, kjer smo izgubili že toliko dragocenega časa.

V Avstriji se zadnje dni dogajajo samomori in »samomori« na debelo, posebno na Dunaju. Tudi aretacij je od dne do dne več; baje je primanjkuje prostora v zaporih, tolikšen je nanje naval ljudi, ki se zde tretjemu rajhu nevarni.

Ironija usode: na Dunaju so aretirali oba princa Hohenberga, sinova v Sarajevu umorjenega avstrijskega nadvojvode Franca Ferdinanda.

Plačilo usode: major Fey, eden izmed glavnih krivcev državljanske vojne februarja 1934. (po nekaterih verzijah tudi morilec kanclerja Dollfußja) je šel s svojim sinom in ženo prostovoljno v smrt.

Krivica usode: knez Starhemberg, skupaj s Feyem povzročitelj pokolja dunajskega delavstva in zato tudi glavni vzrok letošnjih marčnih dogodkov, se mudi živ in zdrav v Švici — poslednjega kanclerja Schuschnigga pa odpravljajo v koncentracijsko taborišče...

Poljska po nemških potih

Pretekli teden, ko je še vsa Evropa imela temperaturo zaradi avstrijskih dogodkov, se je zdel varšavski vladi primeren trenutek, razčiščevati z ultimatom nepomemben obmejni spor z Litvo. Zadeva se je sicer mirno likvidirala, toda le malo je manjkalo, pa bi bili doživeli novo afero, natanko po zgledu Avstrije.

Pogajanja med Anglijo in Italijo se baje prav ugodno nadaljujejo in bodo že prihodnje dni končana. Komu neki se je na lepem začelo tako muditi? Ali naj bo ta naglica dokaz, da je treba v nekaterih zahvalah res brati samo tisto, kar se skriva med vrsticami?

Observer

aroma
barva
izdatnost

Franck

NA DAN vseh Jožic in Jožetov so bili sprehajalci tam za rimskim zidom zastoj deležni kaj imenitne zabave. Sredi popoldneva jo maham tja dol za tistim znamenitim zidom, kjer sva se zmenila z Jožetom, da se dobiva in greva zalit njegovega patrona. Pred mano je stopicala brhka ženska, in že po hoji se ji je poznalo, da je od sila odločna. Prepričana sem bila, da se tudi njej mudi prav tako kakor meni, a kmalu sem videla, da sem se motila. Usmerila se je naravnost k ženski, ki je prihajala z nasprotni strani, in karambol je bil neizbežen. Kakor dva puhajoča stroja sta trčili druga v drugo in si skočili v lase. Obstala sem, sicer bi se še samot zaležela vanjo, in ker je bila v bližini klopi, sem udobno sedla in opazovala srditi boj. Preveč bi morala povedati, če bi hotela na drobno opisati ta vlezani-mivi dogodek. Vsa si pač lahko sam predstavi, kako je, če si skočila v lase dve ženski zaradi moza. Imena, ki sta se z njimi ljubezno obkladali, so bila res izbrana in njune frizure — kakor trajne! Se kamene je frčalo po zraku. Mlad fant blizu mene je mahal s pestmi po zraku, kakor bi gledal ameriški film o gangstrijih.

Zal ne vem, kako se je ta boj končal. Joža me je namreč zagledal in me potegnil iz vrst gledalcev. Potlačila sem svojo radovednost in odšla z njim. No, vidite, saj v Ljubljani skorje tudi za take, ki nimajo denarja odveč. Ondani je bila v kinu Unionu brezplačna predstava, v soboto pa za rimskim zidom... Kronistka II.

Drame in tragedije

d »Preklete grlo, ti si me pogubilo, zato te bom stisnil!« je v poslovnem pismu napisal Franjo Meštrič, upravnik šole v Trnovcu pri Varazdinu. Može se je zadnje čase zelo vdajal alkoholu in je pogosto tožil, da brez nje ne more živeti. Ondani je vzel vrv in se obesil.

d Zaradi granta je zabodel v srce v Koseni pri Horjulu 23letni Lojze Velkavrh svojega mlajšega brata Matevža, da je v nekaj minutah izkrevljal. Po zločinu je pobegnil v gozd, zvečer se je pa sam skesano javil okrajnemu sodišču na Vrhniki. Ker je rnil tudi sebe, so ga orožniki odpeljali na kirurški oddelek v Ljubljano.

d Zrtv zastupljenja je postala 22-letna služkinja Marija Pušnikova iz Kaple. Obdukcija trupla je ugotovila zastupitve v požirniku, vrtnici, želodcu in mnogih krvavih podplutb po vsem životu. Pušnikova je pred smrtjo povila mrtvo dete moškega spola. Orožniki so aretirali neko žensko, čes da je dala pokojnici za odpravo plodu neko jedko tekočino.

Naš napredek

n V Suhi Krajini so že začeli prva gradbena dela za napeljavno vodovoda. Z napeljavno vodovoda bo 80 vasi z več ko 13.000 prebivalcev dobilo zdravo pitno vodo. Omrežje bo merilo dobrih 130 km in bo imelo 24 rezervoarjev. Vodovodne cevi je dobavila železarna v Varesu za 1.000.000 dinarjev, ki jih bo banska uprava odplačevala v desetih obrokih. Gradbena dela bodo stala 2.500.000 dinarjev.

NEKAJ DNI POPREJ

Dunaj nekaj dni pred prihodom narodnih socialistov

Ljubljana, 22. marca 1938.

Čisto slučajno sem imel priložnost videti Avstrijo nekaj dni pred zgodovinskimi trenutki in nekaj dni nato. Teh par vtisov, ki jih vsakdanji tisk v obilici zgodovinskih dogodkov niti popisal ni, vam podam tukaj za boljše ilustracijo dogodkov, ki so pretresli vso Evropo. Par bežnih, a značilnih vtisov, zanimivih za vsakogar od nas.

Po sestanku med nekdanjim avstrijskim kanclerjem dr. Schuschniggom in nemškim kanclerjem Hitlerjem v Berchtesgarnu smo prvič občutili, kako se je mala Avstrija zamajala. Spomnim se, da so mi šiling ponujali po 8:30: to je kazalo nezaupanje v šiling, nezaupanje v avstrijsko politiko in v njen obstoj sploh. Pričakovali so celo, da bo šiling padel na 8-17, zgodilo se je pa nekaj drugega. K besedi se je zglasil kancler g. Schuschnigg.

V svojem govoru, ki so ga prenašale ne samo vse avstrijske, ampak tudi druge radijske postaje, je kancler Schuschnigg obljubil še vnaprejš neodvisno Avstrijo. Dr. Schuschnigg je obljubil veliko. Njegove besede so bile prepričevalne in marsikak avstrijski rodoljub je bil vesel, ko jih je slišal. Evropski politiki so jih bili veseli in bančniški takisto. In ker so mu vsi verjeli, tudi bančniki, je šiling spet skočil na 8:65.

Dogodki, ki so nekaj dni nato sledili, so demantirali kanclerja Schuschnigga. Nekaj dni nato je mala Avstrija, zadnji ostanek nekdanjega

Kronika preteklega tedna

n Novo tehnično fakulteto bodo dobili v Zagrebu. Stala bo 8.586.000 dinarjev.

n 12 km dolgo premostovno žilo so odkrili kmetje v Severinu pri Bjelovaru. Ze pred 40 leti so opazili, da odnaša voda izpod zemlje koščke premoga. Kmetje nameravajo svoja zemljišča prodati in postati rudarji v novem premostokopu.

n Drugi del Pohorske ceste od Mariborske koče do Sv. Aneha bodo v kratkem začeli graditi. Proračun za ta dela znaša 415.458 dinarjev.

n Nove orgle so te dni postavili v cerkvi na Smarjni gori. Na vrh so jih pripeljali na 8 vozovih.

n Železniško postajo v Gornji Radgoni so začeli te dni popravljati. Zaradi dovažanja materiala za nasip in napravo novega tira imajo vlaki zadnje dni zamudo.

n Ostanke rimskega mesta Inceruma so odkrili v okolici Požege. Na pašniku Gradina so pod zemljo našli ostanke hiš in cest starega rimskega mesta. Izkopali so tudi mnogo glinastih posod in več starega rimskega denarja. — V Kaštelu Starem (Dalmacija) so delavci pri razširjanju ceste našli na izklesano kamenje in na nekaj starorimskih grobnic. — Na Klisu so kmetje odkopali 12 m globok turški vodnjak z živo vodo na dnu, zraven so pa našli človeške kosti in izklesano kamenje. Vse kaže, da je bila tam nekdanja turška džamija. — Na pobočju Doljnjega Vodna pri Skoplju so v vinogradu odkrili zanimivo grobnico iz starokrščanske dobe, pokrito s tremi, dosti starejšimi ploščami iz starega Rima. Vse najdbe so shranili v muzeju.

Nesreče

č Stopalo je zmečkal 23letnemu delavcu Mihaelu Zdošku v Bukovžlaku pri Celju. Pri delu ga je bil zgrabil stroj. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

č Da orožje ni igrača, je okusil 17-letni posestniški sin Stefan Krameršič s Teznega. Pri igranju se mu je samokres na lepem sprožil in mu prestrelil levo roko. Fanta so oddali v bolnišnico.

č Konj je brenil 10letnega premikarjevega sina Josipa Tonija iz Ljubljane v levo oko tako močno, da se mu je izlilo.

č Gorelo je te dni v gozdu nad Kozjem. Požar se je naglo širil in le požrtvovalnosti vaščanov in gasilcev gre zahvala, da niso pogorela vsa gospodarska poslopja in hiše pod gozdom. Dva gasilca sta se pri gašenju nekoliko opekla.

č Ob cestnem robu med Sv. Lovrencem in Pragerskim so našli truplo posestniškega sina Ivana Kolariča. Domnevaajo, da je fant postal žrtev prometne nesreče.

č Desnico je odtrgalo na Jožefovo v Dulah pri Smarju Francu Drobnicu. Fantje so streljali z močnjakom in pri nenadni eksploziji je nesrečnemu Francetu odtrgalo roko v zapustju.

č Po gasteškem klancu pri Kranju je pripodil neki voznik iz Kranja in na najožjem delu ceste trčil ob tri

kolesarje. Dva sta se še o pravem času umaknila, tretji je pa padel pod voz. Voznik je ponesrečenca takoj odpeljal k zdravniku v Kranj. Na srečo je bil voz prazen in rane niso nevarne.

č Po nesreči je obstrelil ženo čevljarji pomočnik Zupan iz Strazišča pri Kranju. Može je snažil nabito puško. Orožje se mu je sprožilo in kroglja je njegovo ženo Martino zadela v lice in jo nevarno ranila.

č S četrtega nadstropja je padla 3letna hčerka strojnega stavca Antona Zitnika iz Ljubljane. Dekletce se je igralo pri odprtem oknu. Na lepem je izgubilo ravnotežje in strmoglavilo na dvorišče. Obležalo je z zlomljenimi rokami in nogami, dobilo je pa tudi nevarne notranje poškodbe.

č Dva konja je ubila skala vozniku Alojzu Kotniku iz Legna pri Slovenj Gradcu. Iz kamnoloma je peljal kamene, v tem se je pa po hribu nizzol privallala velika skala in z vso silo treščila naravnost med konja. Enemu je presekal vrat, da je na mestu izkrevljal, drugemu je pa zlomila nogi

da je znozel in da je njegovo stanje smrtnonevarno.

* Piščanec z dvema paroma nog se je izvalil mizarskemu mojstru Ferencu na Vidmu pri Krškem. Zivalca ima tudi dva para kril. Včasih se postavi kar na vse štiri noge. Piščanec najbrže ne bo dolgo živel.

Osebnosti

o Poročili so se: V Ljubljani: dr. Marjan Erman, odvetniški koncipient, in Renata Bukovčeva, uradnica banske uprave. — V Mariboru: Matija Megla, policijski stražnik, in zasebnica Terezija Ašičeva. — Novoporočenec želimo mnogo sreče!

† Umrla so: V Črmošnjicah: Franc Klemen, posestnik. — V Gradcu: 63letni upokojeni profesor in slikar Rudolf Zelinka. — V Lazah pri Planici: Marija Kremenškova, roj. Borštnikova, veleposestnica. — V Ljubljani: Josip Novak, posestnik in upokojenec državnih železnic;

Ingenieur-Schule (HTL) Miffweida (Deutschland)
STROJEGRADBA, ZNANOST O POGONU, ELEKTROTEHNIKA, AVTOMOBILSKA IN AVIJATSKA TEHNIKA.
PROGRAMI BREZPLAČNO.

in so ga morali takoj ubiti. Voznik trpi okoli 4.500 dinarjev škode.

č Po klancu je zavozil pri Zmajskem mostu v Ljubljani naravnost v oje nekega voza 54letni postrežek Anton Hacler iz Ljubljane. Pri padcu si je zlomil dve rebri in je dobil precej nevarne notranje poškodbe. Reševalci so ga prepeljali v bolnišnico.

č Tako nesrečno je padel 5letni Danijel Vrhovšek iz Hrastja pri Zusumu na sekro, da si je presekal obraz. Nevarno ranjenega so ga odpeljali v celjsko bolnišnico.

č Drug v drugega sta trčila dva avtomobila v Ljubljani na križišču Miklošičeve in Dalmatinove ulice. Človeških žrtev na srečo ni bilo, le mizarskega vajenca Franca Tepica je malo opraskalo, avtomobila sta pa oba zelo poškodovana. Zadevo bodo obravnavali pred sodiščem.

č S kromom se je polil enoletni dnarjev sinček Franc Kranjc z Lopate pri Celju in se nevarno opeknel po prsih. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

Nevsakdanjosti

* Ko so mu na sodišču sporočili, da mora polovico posestva prepustiti svoji nekakinji Kovinki Savičevi iz Soko Banje, je tamkajšnjemu ugodnemu posestniku Milanu Saviču na lepem postal slabo; omahnil je in izidnil.

* Znozel je od veselja, ker je v časopisih bral, da je Hitler priključil Avstrijo k Nemčiji neki jetični fant Hödl iz Konjišča v Apački kotlini. Začel je kričati »Heil Hitler!«, dal je mlinarju zausnico in je tako razsajal, da so ga komaj ukrotili. Zdravnik je ugotovil,

Leopoldina Plavčeva, upokojenka tobacne tovarne; Julija Smoletova, roj. Pipanova, posestnica; Marija Galovičeva roj. Lavričeva. — V Mariboru: Janez Lepej, železničar; 51letni železniški skupinovodja Franc Vognar; 84letna zasebnica Helena Požarjeva; 72letna Alojzija Pergerjeva, roj. Tomažičeva; 66letna Terezija Krošljeva; 67letna delavka Ivana Stoporkova; 36letna Uršula Ferkova, mizarjeva žena; 71letni krojač Anton Kocpek; 63letna Marija Senekovičeva, gostilničarjeva žena; 82letni orožnik Franc Petrlin. — V Sevnici: 11letna Ljubica Irmica Silvestra Mercova, restavratorka hčerka. — Pri Sv. Jerneju pri Ločah: Jakob Kolar, preuzetkar. — V Sv. Ožboltu ob Dravi: geometer Mirko Kutin. — V Višnji gori: Milošek Ambrožič. — Zaljubljen izrekamo naše iskreno sožalje!

Po krivih potih

p Tatova koles je ljubljanska policija izsledila v Ljubljani. To sta dva šele 15-17 let stara fantiča, ki sta kolesa kradla in potem pod ceno prodajala sestavne dele. Pri njiju so pa našli vse polno pogrešanih predmetov.

p Na 60 let ječe so obsodili na sodišču v Mostaru zločince Mata Vranjoša, Sima Vilima in Ruda Šoša iz Humca pri Nevesinju (Hercegovina), ker so z noži, kamenjem in drugim orožjem ubili kmeta Pera Bilica in mu ukradli 2000 dinarjev. Sodišče je izreklo najstrožjo kazen, ki jo je moglo.

p Preoblečen v duhovnika je delavec Jakob Pocrnić iz Drenovca pri Darivaru na smrtni postelji izpovedal kmeta Milorada Rajčiča. Slišal je bil, da Rajčič umira, in je brž pohitel

velikega avstrijskega cesarstva in zadnji ostanek stoletne tradicije, izginila z zemljevida...

Komaj slab teden pred temi dogodki v Avstriji sem se v avtoksiju v večernih urah vozil s postaje v hotel. Spomnim se vzemestnega prometa, spomnim se razkošne razsvetljave na Kärntneru in spomnim se šoferja, tipičnega Dunajčana, ki mi je na moje vprašanje, kaj je novega, odgovoril:

»Za enkrat ni nič novega, toda v nekaj mesecih bo čisto gotovo. Toda, prosim vas, mi Dunajčani nismo za politiko. Skrajni čas je, da bo tukaj na Dunaju mir. Mi živimo od tujece. To je naš kruh, ne pa politika.«

Tisto, česar se g. Schuschnigg ni nadejal in česar se Dunajčani niso nadejali, se je zgodilo kar na lepem. Res je, da tako, kakor je bilo do zadnjih dogodkov, skoraj ni moglo več dalje iti. Nekaj se je moralo zgoditi — in zgodilo se je.

V zelo ljubem dunajskem lokalu, kjer si lahko poslušal sladko dunajsko godbo in dunajske pesnice, sem bral na zidu:

»Trink Dich voll und iss Dich dick doch sprich hier nicht von Politik!«

Ta stih je karakteristika dobrodušnega Dunajčana. Dunajčani so še vedno živeli v veri, da je okrog Dunaja Avstrija. To je v resnici tudi bila, toda Dunaj je ostal tako velik, kakor je bil pred vojno, s svojima 2 milijonoma prebivalcev, okrog Dunaja je pa na tistih lepih gričih in hribih živelo samo okrog 5 milijonov ljudi. To je približno tako, kakor če bi imel človek na majhnem telesu ogromno glav.

Dobrodušni Dunajčani in sploh

Avstrijci so, kakor sam stih pravi, bili vajeni lepega življenja, ki ga v mali Avstriji ni bilo več. Statistike so sicer pravile, da je v Avstriji okrog 300 tisoč brezposelnih, dejansko jih je bilo pa več ko pol milijona. Statistika je namreč omenjala samo tiste, ki so prejemali državno podporo, statistika pa ni povedala, da imajo ljudje le eno leto pravico do podpore.

Možnost zaslužka je bila zelo majhna in ljudje so kakor v vsaki majhni in revni državi tudi v Avstriji živeli precej na tesno. Spomnim se, da sem v nekem delavskem dnevniku tik pred aneksijo čital v nekem stolpcu same takšne stvari:

Tu in tam je že šest let brez dela, prosa za star zimske plaše.

Brezposelni oče, vojni invalid, ki mora skrbeti za štiri otroke, prosa za čevlje šte. 43, zimski plaše in perilo.

Brezposelni oče, ki mora skrbeti za ženo in tri otroke, prosa za otroški voziček in perilo za novorojenčka.

Zena, katere mož je že osem let brez dela in brez podpore, prosa za otroški voziček in za dve stlačnjaki.

Vrsta takšnih prošelj se nadaljuje. Vsi so brez dela in brez podpore. In te prošnje, takšne kakor sem jih bral par dni pred velikimi dogodki v Avstriji, so mi nazorno kazale revščino skoraj pol milijona avstrijskih družin.

Če ste par dni pred dogodki vprašali Avstrijce, ali so za Schuschnigga, bi z redkimi izjemami dobili pozitiven odgovor. Če jih boste zdaj vprašali, ali so za Hitlerja, boste z redkimi izjemami dobili pozitiven odgovor. Mogoče, da ni Avstrijcem ne za Schuschnigga ne za Hitlerja toliko kakor za kruh in obstanek.

Spomnim se, kako sem par dni pred 14. marcem opazoval Dunajčane,

ne, kako so se gnetli okoli nemškega Reishbüroja. Stopil sem bliže, v gnečo, prišel sem do velikega steklenega okna in videl v pisarni veliko sliko nemškega kanclerja Adolfa Hitlerja. Pod sliko je bilo ogromno cvetja, prekrasnega cvetja. Pol Reishbüroja je bilo cvetje in sredi med temi cvetlicami, pod sliko je stal kljukasti križ, napravljen iz samih svežih vijolic.

Ljudje so se prerivali in občudovali. Tri korake vstran je stal dobrodušen eleganten dunajski stražnik in vse to mirno opazoval.

Zvečer sem imel priložnost prav tako na Kärntneru opazovati majhno demonstracijo. Okrog 50 do 60 mladeničev se je v štirih skupinah sprehajalo po Kärntneru in ob vsaki priložnosti, ko so se srečali, so na vso moč vpili: »Heil Hitler! Hitler! Hitler! Hitler!« Policija je bila mirna, drugi ljudje takisto. Tu pa tam si res videl kakšnega starejšega človeka, da je v pozdrav dvignil roko, toda videlo se je, da se ljudje ne marajo eksponirati. Ni čudno. V domovinski fronti so bili vpisani 3 milijoni ljudi, t. j. skoraj vsi moški Avstrijci. Da pa fronta ni trdna, si že takrat vedel, kajti v njej je moral biti vsak državni uradnik, vsakdo, kdor je hotel postati državni uradnik, in sploh vsakdo, kdor je hotel priti do kruha. In ker to ni bila stranka iz prepričanja, temveč stranka diktirana od zgoraj, je kaj hitro razpadla.

Torej, omenjene demonstracije na Kärntneru so trajale kakšni dve uri. Demonstrantje so bili mladi ljudje, 16 do 18 let, skoraj še otroci. Vpitje sicer ni bilo prijetno, stvar je šla malo na živce, toda demonstrantje so bili otroci in zato se nikomur ni zdelo nevarno. Celo policiji in celo židom ne.

POZOR!
Darmol, sredstvo za odvajanje se čisto polvarja. Radi tega pazite pri nakupu, da nosi vsaka tableta besedo Darmol in zarezo v obliki črke T. Zadržite samo originalni Darmol!

DARMOL
Darmol dobite v vsaki lekarni

k njemu. Kmalu po spovedi je kmet izdihnil. Po njegovi smrti je stvar prodrla v javnost in Pocrnič so zaprli.

p Za 40.000 dinarjev so oplenili Nabavljano zadrugo v Kranju neznan vlomilec. V trgovino so vdrl skozi streho. Odnegli so predvsem manufakturno blago, založili so se pa tudi s pomarančami, čokolado in drugim jestvinami. V denarju so odnesli le nekaj drobca, ker se niso utegnili lotiti velike blagajne.

p Pred devetimi leti je svojega moža najprej zastreljal, potem ga je pa s sinovo pomočjo mrtvega obesila 51-letna posestnica Marija Osolnikova iz Breznika pod Sveto Goro pri Mlinšah. Može je dala v čaj strihina in mu zamašila usta, da se je zadušil. Svoj zločin je priznala posestnikovemu sinu Francu Jogru, ki je z njim tudi imela ljubavno razmerje. Ondani je med Osolnikovimi in Jogrovimi prišlo do prepira in Jogrovi so tedaj pred devetimi leti storjeni zločin javili orožnikom. Mati in sin trdovratno tajita.

Razno

r Pomlad je pred durmi in z njo se bliža čas, ko bo treba doma marsikaj preurediti. Pohištvo bo treba obnoviti, očistiti, preplekati pod ali parkete popraviti, pobarvati, politirati ali loščiti. Za taka dela so potrebni različni pripomočki, kakor barve, laki, politure, vosek itd. Vse to dobite po želji že pripravljeno in poceni pri R. Hafnerju, glavna zaloga barv in lakov, Ljubljana, Miklošičeva cesta 36 ali na Celovški cesti 61.

r Odkesano človeško glavo sta nosila v torbi dva Arnavta, ki so ju naša oblastva ustavila na meji pri Rustuži v gostivskem okraju. Ugotovili so, da sta nosila glavo v Albaniji umorjenega hajduka Iljazovića in da sta jo hotela pokazati umorjenčevim sorodnikom v naši državi. Ker je bila na hajdukovo glavo pri nas razpisana lepa nagrada, pričakujeva, da bosta povrh dobila še lepo plačilo.

r Samo, kdor pravilno kuha, kuha dobro in varčno! To velja za vsako jed, posebno pa še za belo kavo. Kadar kuhate kavo, mislite na tole: Za dobro belo kavo je treba dodati dobro mero »Pravega Francka« — rajši malo več kakor pa premalo!

r Vloge slovenskih hranilnic stalno naraščajo. V februarju so narasle za 11 milijonov dinarjev in so ob koncu meseca znašale 1.053.590.000 dinarjev. r Prijavite se za zanimivo 9dnevno potovanje po Italiji od 2. do 11. aprila: Rim—Napoli—Pompeji—Vezuv—Capri—Firenze—Benetke v izletni pisarni M. Okorn, Ljubljana, hotel Slon, tel. 26—45. Vhod iz Prešernove ulice.

r Izrabite priliko! Prejeli smo večjo partijo prvotnih koles in šivalnih strojev, katere prodajamo po zares nizkih cenah (tudi na obroke). Stare jemljemo na račun. »Promet« (nasproti Križanske cerkve).

Spomnim se, da so še nekaj dni poprej bile ulice pozno v noč polne ljudi, da so bila gledališča, gostilne in kavarne dobro zasedene, spomnim se ljudskega vrvenja v poznih večernih urah in spomnim se, da so kolporterji skoraj na vsakem koraku prodajali dunajske časopise. Dunaj je kazal sliko docela normalnega vlemestnega življenja. Nekaj je sicer bilo v zraku, toda to, kar je imelo priti, je imelo priti šele čez nekaj mesecev...

Natakar v restavraciji, kjer sem kosil in večerjal, mi je obširno razlagal politični položaj. Zanj je bilo jasno, da je to, kar mora priti, Hitler in da je to narodni socializem. Razumljivo! Bil je prepričan narodni socialist, bil je krvni sovražnik Židov in bil je eden tistih ljudi, ki se niso vdali v svojo usodo. Pričakoval je Hitlerja, želel si ga je iz prepričanja, pa tudi zato, ker s svojim bormim zaslužkom ni mogel biti zadovoljen.

Spomnim se, da mi je kazal zadnjo izdajo avstrijskih dobroteljskih znamk. »V vrhni vrtnici,« mi je rekel, »je Hitlerjeva glava. Poglejte!« Pogledal sem in nisem nič videl. Veliko jih je bilo, ki niso nič videli, prav tako kakor jaz nisem nič videl. Veliko jih je bilo, ki so mislili, da takšnega preobrata sploh ne bo, in vendar je prišel. Prišel je hitro, na lepem, tako hitro, da se marsikdo niti zavedel ni, da živi že v čisto drugih razmerah in v čisto novi državi.

Slika, ki sem jo videl nekaj dni nato, po vrnitvi na Dunaj, je bila dokaj drugačna.

H. K.

Prihodnji:

NEKAJ DNI POZNEJE...

Prvi dnevi narodnosocialističnega Dunaja

V dobi deviznih zapor...

Sleparije v četrti dimenziji

Kako je celo premoženje izginilo na „drugi svet“

(n) Katovice, marca.

Pred sodiščem poljskega mesta Rybnika so te dni obravnavali nenavadno, skoraj neverjetno sleparijo. Sprva se je zdelo, da gre za velikopotezno tihotapljenje deviz, med procesom je pa prišlo na dan toliko drugih okoliščin, da skoraj ni mogoče govoriti samo o enem procesu in eni obtožnici. Pokazalo se je namreč, da so prebrisani in predrzni izsiljevalci že več let nenavadno premeteno in nesramno sleparili neko tovarnarko in jo tako spravili na rob prepada.

Sin se gre Sherlocka Holmesa

Pred enajstimi leti je na gornjem Sleskem umrl tovarnar Osilek; bil je znan kot imovit mož in tako so cenili premoženje, ki ga je podedovala njegova vdova, na pol milijona zlotov. Zapustil ji je majhno posestvo, žago, opekarno in precej veliko skladišče lesa. Tovarnarjeva žena je veljala za spretno trgovko in tako je bilo pričakovati, da bo še pomnožila svoje premoženje, posebno ker sta žaga in opekarna dobro nesli.

Vzlic splošnemu gospodarskemu razcvitu je bila pa gospa Osilekova pogosto v denarnih zadregah; blagajna je bila skoraj zmerom prazna, čeprav v gospodarskih podjetjih ni bilo nikakšnega zastoja. Najstarejši sin, ki je medtem postal polnoleten, si teh večnih denarnih zadržev ni znal prav razložiti. Vedel je, da mati kolikor toliko dobro zasluži, da živi skromno in da torej ni mogoče, da bi sami porabili toliko denarja. Kam se torej odteka denar, če ne v domačo blagajno? In tako se je najstarejši sin odločil, da bo poskusil na svojo pest razvozlati to skrivnost.

Mrlivi zahtevajo denar

Njegov trud ni bil zaman. Lepega dne je v blagajni našel kup pisem, ki jih je pisal materi neki sorodnik. Ta možak je lahkoverni tovarnarki natvezil, da ima zveze z onim svetom. Pred leti je namreč pisal gospe Osilekovi, da se mu je posrečilo dobiti zvezo z njenim pokojnim možem in z najmlajšim sinom, ki je bil tudi že umrl. Oba sta se mu bridko potrožila, da morata na drugem svetu trpeti grozne muke, ki bi jih utegnili olajšati samo pošiljka denarja. Premeteni sorodnik je pripisal, da bi on kot jasnovidec iz ljubeznivosti prevzel težavno nalogo in poskrbel, da pride denar v prave roke. Lahkoverna tovarnarka je kajpak takoj vtihotapila večjo vsoto denarja čez mejo, kajti na smolo njen vlijudni sorodnik ni živel na Poljskem, ampak v neki soslednji državi. S tem je pa zaskrbljena vdova tudi sama prekršila zakon.

Tudi pot na drugi svet ni zanesljiva

Sprva sta se pokojni oče in sin zadovoljila z zmernimi vsotami, kmalu sta pa pričela postajati oblastnejša. In tako je lepega dne gospa Osilekova po neki svoji prijateljici poslala čez mejo nič več in nič manj ko 28 tisoč zlotov, t. j. okrog četrte milijona našega denarja.

Ako lahkoverna tovarnarka denarja ni pošiljala v redu, je kajpak takoj prišel opomin iz „onostranstva“ in gospa Osilekova je morala spet seči v žep. Lahko si pa predstavljamo, da je težko voditi dvojno knjigovodstvo; saj ima človek že z denarnimi zadevami na tem svetu dovoljo sitnosti. Kajpak tudi s pošto v „onostranstvo“

ni bilo zmerom vse v redu; nekoč se je „izgubilo“ kar 1.000 zlotov, ki jih je nesel čez mejo neki jasnovidec sorodnik. Lahkoverna gospe Osilekovi se pa ni zdelo nič čudno, ko si je prav ta sorodnik kmalu nato kupil čedno hišico...

Odločen nastop zemeljske policije

Ko je sin z grozo prišel tej prebrisani nesramnosti in predrznosti „nadenaravnih“ sleparjev na dan, je takoj vsa pisma izročil naši navadni „zemeljski“ policiji in je tako pretrgal „usodno“ vez z onostranstvom. Policija je nastopila ravno v trenutku, ko je tovarnarka spet hotela iztihotapiti večjo vsoto denarja čez mejo. Toda intervencija oblasti ne bo dosti pomagala, kajti v teh nekaj letih je gospenjo premoženje že skoraj čisto skopnelo.

Proces pred rybnickim sodiščem bo zdaj še kazenski epilog k „tihotapljenju deviz na drugi svet“...

Majhna pomota

(nfx) Pariz, marca. Pariška pošta je pred kratkim prestregla neko pismo, ki je imelo na ovoj sumljive črke C.S.A.R. (začetnice tajnega društva, znak francoskih teroristov, tako imenovanih kutarjev). Pošta je pismo kajpak takoj poslala policiji, kjer so ga uradno odprli.

A kdo popiše presenečenje vrlih uradnikov, ko so ugotovili, da je sumljivi znak čisto nedolžna okrajšava za južnoafriško železniško družbo „Central South African Railways“.

Lačen stradalac

(nef) Bologna, marca. V Bologni se vrši senzacionalen kazenski proces, čigar središče je brazilski „stradalni“ umetnik Gentil Cadamel. Mož je izjavil, da bo prekosil vse dosedanje stradalne rekorde, in je svoj poskus začel v Bologni. Kakor vsi njegovi tovariši, se je tudi on dal zapreti v stekleno ječo, ki so pred njo hodili ljudje sem in tja.

Mož je tako stradal štirinajst dni, tedaj so pa odkrili, da mu njegov tajnik ponoči na skrivaj nosi biskvit. Cadamela so zaradi sleparije zaprli in sodišče ga je obsodilo na dve leti in tri mesece ječe. Njegov tajnik, ki mu je pri slepariji pomagal, bo pa sedel 18 mesecev.

Najmanj Židov je v Belgiji

(X) Zeneva, marca. V Zenevi so sestavili spet zanimivo statistiko, tokrat o razširjenosti Židov po svetu.

Doma in na potovanju,
preden greš spat, vedno:

Chlorodont-zobna pasta

Po vsem svetu živi razkropljenih 16 milijonov Židov, od teh jih je 9,5 milijona v Evropi.

Sorazmerno največ imajo Židov na Poljskem, tamkaj namreč tvorijo 9,8% vsega prebivalstva; za Poljsko pride Litva s 6,2%, za njo Rumunska s 5,4%, nato Madžarska s 5,1% Židov. Vse druge dežele imajo pa manj ko 3% Židov med svojimi prebivalci. Med evropskimi državami ima najmanj Židov Belgija, in sicer vsega skupaj samo 60.000, t. j. manj od 1/4%.

nimajo na zalogi in tudi aparatov nimajo pri roki, da bi mogli z radijem prav tako dragocenega kakor nevarnega radija. Na zunaj je avtomobil prav takšen kakor vsi drugi. V njem je pa spravljen posebna skrinjica, sestojeca iz debelih, dva stota težkih svinčenih plošč, ki naj vozniška obva-

rujejo pred nevarnim izžarevanjem radija. Te priprave veljajo enemu samemu gramu radija, ki ga odslej pošljejo na telefonski klic po najhitrejši poti iz radijske centrale v bolnišnico. Bolnišnice dobe radij samo za nekaj ur. Vsak večer ga spet shranijo v skrinjico in zapeljejo avtomobil v posebno garažo.

ki je prav tako vsa obdana s svinčnimi ploščami, da ne more radijsko izžarevanje nikomur škodovati.

Krema namesto nogavice

(nZX) Newyork, marca. Newyorški modni časopisi poročajo o novem, pristno ameriškem izumu nekega kemika. Sestavljen je namreč posebno kremo, ki jo bodo Američanke poleti uporabljale namesto svilenih nogavic. Ako to kremo namažeš na noge, je

36. KOLO

DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

ŽREBANJE I. RAZREDA

13. in 14. aprila 1938.

DOBITKI:

din 64.991.000.—

Cena srečkam za vsak razred:

1/2 srečka
din 200.—

1/4 srečke
din 100.—

1/8 srečke
din 50.—

Izplačilo dobitkov takoj — brez odbitka:

Strogo solidna postrežba

Glavna kolektura državne razredne loterije

A. REIN IN DRUG

Gajeva 3 ZAGREB Ilica 15

Naročila je nasloviti DIREKTNO NA NAS, ker nismo nikjer ne agentov ne preprodajalcev.

Imen dobitnikov pod nobenim pogojem ne objavljamo!

Avtomobil za radij

(rki) London, marca. Za zdravljenje raka in drugih bolezni se je radij obnesel nenavadno dobro; dancs ima že vsaka večja londonska bolnišnica na razpolago nekaj te dragocene vrstine. Vendar je pa še zmerom mnogo bolnišnic, posebno na deželi, kjer radija

rujejo pred nevarnim izžarevanjem radija.

Te priprave veljajo enemu samemu gramu radija, ki ga odslej pošljejo na telefonski klic po najhitrejši poti iz radijske centrale v bolnišnico. Bolnišnice dobe radij samo za nekaj ur. Vsak večer ga spet shranijo v skrinjico in zapeljejo avtomobil v posebno garažo.

videti ravno takšna kakor najfinejša svileni nogavice.

List pa nič ne poroča, kako bodo te nogavice »slačile«, in ali se bodo sploh dale z vodo izmiti z nog.

Poročene žene se zastoj vozijo z letali...

...v Ameriki; seveda!

(nef) Newyork, marca. Nekaj ameriških letalskih družb je pred kratkim uvedlo novovrstno reklamo. Razglasile so, da smejo poročeni moške, ki kupijo zase letalski vožni listek iz Newyorka v Cikago, vzeti s seboj tudi svoje žene. Ta ugodnost je veljala začasno samo za mesec februar.

Poskus se je na moč obnesel. Pokazalo se je, da so letala te družbe prepolnile februarja izredno mnogo potnikov. Žene, ki so svojim možem v strahu za njihovo življenje doslej branile vožnje po zraku, so se zdaj pričale o popolni zanesljivosti letalskega prometa. Vse potnice so dejale, da bodo v bodoče pustile svoje možje tudi na daljše vožnje po zraku.

ŠIROM PO SVETU

v 57 vrsticah

Zvonik miru nameravajo postaviti na vrhu najvišje evropske gore, na Mont Blancu; pobudo za ta zvonik je dal neki župnik in francoska mladina je že pričela zbirati zanj denar.

— Vlak je raztrgal konja in huzarja te dni v Budimpešti; jezdce je po ne previdnosti zašel med cestni zatvorci in tako se je zgodila nesreča. — Nemško letalo je strmoglavilo blizu 6800 m visokega Chimboraza v Ekvadorju; posadka se je ubila. — Film o Goethejevem junaku Wertherju bo filmala neka francoska filmska družba; vloga Šarlote bo igrala 17letna Annie Vernayeva. — Svetovno radijsko univerzo je pred kratkim ustanovilo ameriško Harvardsko vseučilišče hkrati s sedmimi drugimi ameriškimi univerzami; ta visoka šola oddaja svoja predavanja po radiu vsak torek zvečer. Svetovno vseučilišče podpira Rockefellerjeva ustanova, njegov namen je pa dati duševno pobudo samotnim ljudem v zapuščenih krajih širom po svetu. — 126.000 ljudi umre na Angleškem vsako leto za raznimi srčnimi boleznimi; angleška vlada pripravlja velikopotezno akcijo s pritegnitvijo radia in filma, da prepreči tako pogosta obolenja. — Los Angeles je ostal zaradi hudih vremenskih nepravil brez pitne vode, čeprav bi ga bile vodile skoraj zalije; v pitno vodo je namreč vdrila straniščnica in jo nevarno okužila. — Slavni letalec Lindbergh se je s svojo ženo po enoletni odsotnosti spet vrnil v Ameriko.

— 133.000 oblek so poslane ameriške veleblagovnice v Pariz; pariške šivilje se upravičeno boje, da bo ameriška moda izpodrinila francosko, in so postavile geslo: »Francozinje, kupujte samo francoske obleke!« — Zvezdnato nebo bodo fotografirali v prihodnjih petdesetih letih s posebno astronomsko kamero v veliki ameriški zvezdarni na Mount-Wilsonu; to kamero so kupili za 65.000 dolarjev, ki jih je daroval v znanstvene namene neki velikodušni Američan. — Svetovno tekmovalstvo za najlepši mlin je razpisalo mednarodno društvo mlinske industrije v Parizu; pogoji so precej težavni, posebno bodo upoštevani pri tekmovalni naravne lepote okrog mlina; prva nagrada znaša 3000 frankov.

Po trudapolnem delu — zabava in razvedrilo v »Družinskem tedniku«!

LISTEK »DRUŽINSKEGA TEDNIKA«

ŠKRIVNOST ŠARLOTE CORDAYEVE

Vitka, nežna aristokratska gospodična, z drobnim, skoraj nadnaravno lepim obrazkom Madon, kakor so jih slikali stari mojstri, in s polno glavico pobožnega oboževanja do Voltaireja, Rousseauja in Plavta, pa do svojega starega strica, velikega Piera Corneilla — takšna je bila Šarlota Corday d'Armontova, skrivnostna morilka revolucijskega tirana Marata.

Lepa Šarlota je bila do neke meje pobožna in verna, a to je ni oviralo, da ne bi vneto čitala klasične in moderne literature; v njej je najbolj cenila dela velikega trageda Corneilla in njegovo živo opisovanje človeških čednosti, kakršne ne pozna niti zrel mož, kaj šele tako nežno in šibko dekle kakor Šarlota Cordayeva. In vendar so se za tem alabastarsko belim čelom zbirale misli, ki bi se prav lahko kosale s tveganji in junaškimi načrti Corneillejev junakov.

Kako radi bi lepi Šarloti dvorili mladi caenski kavalirji, a vsi po-

skusi so bili zaman: Šarlota je živela samotno, skoraj samostansko življenje pri svoji stari teti in ni zahajala v družbo. Zaman so bili torej vsi zaljubljeni stihji, zaman vzdihovi in prošnji polna pisma... Ali je bilo torej mogoče, da se je to mirno, nič hudega ne misleče dekle zanimalo za politiko, ko vendar tja dol na jug še niti ni pljusnil revolucijski val?

Tedaj se je pa lepega dne zgodilo nekaj nenavadnega, skoraj nemogočega. V aprilu leta 1793. si je dala Šarlota na skrivaj urediti svoje potne listine, ne da bi svojim znancom zaupala, kam namerava odpotovati. Lepega julijskega jutra so našli njeno posteljo prazno: Šarlota je izginila brez sledu.

Ko je Šarlota rano zjutraj odhajala iz hiše, kjer je preživela toliko mirnih in srečnih let, je zagledala na stopnicah petnajstletnega sina domačega mizarja. Šarlota se je sklonila k lepemu mladeniču in ga poljubila. To je bil edini mož, ki ga je poljubila poznejša morilka tirana Marata.

Na njeni nočni omari so pa pozneje našli sveto pismo, odprto na tisti strani, kjer piše, kako se je Judita okrasila z dragocenimi zaponkami in nakitom, preden se je podala na svojo usodno pot...

A kje naj bi bil Holoferne?

Poslanec Jean Paul Marat, zdravnik nenavadnega slovesa — saj ga je celo veliki Goethe visoko cenil —

je stanoval v starinski, mračni hiši ob levem bregu Seine. Še ob koncu preteklega stoletja so zahajali v to hišo radovedni tujci in si ogledovali Maratovo stanovanje. Skromno, Maratovo bivališče jim je razkazoval si volas, sključen stavec: »Tamkaj, kjer stoji zdaj moja pisalna miza, je bil nekoč Maratov salon; tukaj je bila pa kopalnica.« In odprl je vrata v majhno tesno sobico z opečnimi tli in obledelimi tapetami, da se je ljudem zazdelo, da bi se na njih še poznali krvavi sledovi zločina...

»Tukaj se je zgodilo; Maratova kopalna kad je stala tamkaj v kotu.« V tej pošastni zgodovinski ulici se je v soparnem julijskem nedeljskem popoldnevu odigral strahoten zločin. Šarlota si je skušala priboriti dostop do »občane« Marata z zvijačo; pisala mu je pismo in mu v njem omenila, da mu lahko razkrije neko zaroto v Caenu. Pismo pa najbrže še ni prišlo in zato Šarlote niso sprejeli. Dekle pa ni izgubilo poguma; odpeljala se je nazaj v hotel, dala poklicati frizerja in se skrbno nališpala, potle se je pa odločila, da bo znova poskusila svojo srečo; a spet so jo zavrnili. Šele zvečer je izposlovala, da jo je sprejela Maratova prijateljica Simona. Šele nekaj minut poprej je bilo namreč prispelo njeno pismo.

Marat sedi v kopalni kadi in čita korekturo; na mizici zraven kadi ima pripravljeno večerjo. Na sosednji steni visita dva prekrižana samokresa, pod njima pa deska z napisom: »Smrt.« Zdaj zasliši Marat pričkanje dveh žensk; Simona ne pusti Šarlote naprej. Med prepričnim zasliši Marat ime Corday, ime ki ga je ravnokar čital ob koncu ovačnega pisma, in takoj ukaže, naj pripeljejo Šarloto k njemu. Šarlota vstopi; blede ko smrt prične z ledenomrzlim glasom naštevati imena dozdevnih zarotnikov. Marat nekaj sekund posluša, potlej jo pa prekine: »V redu, poskrbel bom, da jih bodo obglavili...«

To je pa tudi zadnji stavek, ki ga utegne izgovoriti, kajti v tistem trenutku potegne Šarlota iz gub svojega plašča dolg kuhinjski nož in ga zasadi tiranu globoko v goli tilnik.

»A moi, ma chère amie...« — Na pomoč! ljuba prijateljica! — utegne še zahropsti Marat, tedaj pa že vdvo v kopalnico ljudje in zgrabijo Šarloto, ki se brez upiranja in brez besede pusti odpeljati...

13. julija 1793. leta je Šarlota Corday d'Armontova umorila Marata, štiri dni nato je za svojo dejanje že dobila plačilo: 17. julija so jo obglavili.

Tako izgleda ASPIRIN

SPREDAJ

ZADAJ

Oglas je reg. pod S. Br. 181 od 1. III. 1937

ZRCALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki
plačamo 20 din

Iz našega Maribora

Te dni, ko je ves Maribor govoril o dogodkih v Avstriji, sem doživela na eni od glavnih mariborskih cest precejšnje presenečenje. Bila sem v službi, oblečena v uniformo privatne cestre, in peljala na sprehod otroka, ki sem ga dobila v nego. Iznenada me zaustavi bolj prijetna dama in me vpraša: »Wem gehört das Kind?« Prosila sem damo, če bi lahko govorila slovenski, toda dama je v tem videla višek predznanosti; kajti ogorčeno je stisnila pesti in udarila z nogo ob tla ter z vso jezo zavpila: »Aber nein!«

Torej takšna je hvaležnost za pravice in kruh tistih, ki imajo srečo nastran meje, a usta in trebuh pri nas!

Sodobno

Ondam sem šel po opravkih na trg. Slučajno sem opazil med prodajalci zelenjave bledega dečka, oblečenega v raztrgano obleko. Bil je čisto premražen ter je s skoraj jokajočim glasom ponujal mimo idočim fiziološki. Ko sem se čez dve uri spet vračal čez trg, je stal še zmerom in ves moder je bil v obraz. Tisti hip se je ustavila pred njim elegantno oblečena dama v spretnosti služkinje. Vprašala ga je, po čem prodaja fiziološko. Fantič je odgovoril, da ga da po din 1-50 liter; obljubil je, da ga bo dal še povrh. Dama je pričela barrantati in ga je vprašala, ali ga ima še kaj več, kakor ji je fantič dejal, da ga ima še 10 litrov v košarici. Tedaj je ta dama sprožila presenetljiv predlog: »Za vse skupaj dam 5 din, da ti ne bo treba tukaj zmrzovati.«

Fantič je bil neizkušen in je v svoji otroški zaupljivosti dejal: »Boste že vedeli, koliko je vreden.«

Dama, to se pravi, njena služkinja je fiziološko pobasala ter odšla (mogoče celo prepričana, da je storila dobro delo). Fantič je svojo zmožnost spoznal šele potem, ko so ga druge prodajalke poučile o dobrosočnosti one dame. Ihteč je odšel z prazno košaro in s 5 dinarji v žepu domov.

Alanov

Pesem mladine

Tudi ta zgodba spada v »Zrcalo«. Ko sem se prejšnjo nedeljo pozno zvečer vračal iz izleta, me je pot zanesla mimo neke viške gostilne. Ko grem mimo okna, začujem droben glasek vsekake mladega pevčka. Malce radoveden obstanem in pogledam skozi okno — in kaj vidim? Sredi gručice odraslih, že ne več treznih, je stal na mizi — le strmite! — 4- do 5leten fantek ter pel on priljubljeno pesem današnje mladine:

Fanta dekle mola imeti,
je djala,
da se bo z njim poljubovala...

Odrasli so ga pa spodbujali, naj še »pojčka«, in mu napijajo »dobrega« vina.

Čudno poglavje o vzgoji, kajne, gospod urednik?

Neverjetno, a resnično!

To se je zgodilo v nekem majhnem slovenskem mestu. Nedelja zvečer. Ljudje se vračajo s sprehodov, izletov in gostiln. Srečata se tudi pijan šef neke majhne trgovine in njegov uslužbenec, ki ga je ravno prejšnji dan prosil za povišanje plače, a zaman. Pijani šef svojem uslužbencu niti ne odzdravi, ampak potegne iz žepa stotak, mu ga pomoli pod nos, nato ga pa raztrga in reče:

»Rajši strgam denar, kakor da bi ga dal tebi.«

D. H.

Nova doba

Nov svet, nova doba, nov rod. Človek bi mislil, da to moderniziranje ne seže dalje ko do mesta. Pa ni tako. Kar sem zadnjič videla, spada prav gotovo tudi v naše »Zrcalo«.

Okrog poldne, ko se vračajo mlekarice domov, je stopila ena izmed njih k trafiki in kupila zavitek cigarete. Ker me je pot domov peljala v isto smer, kakor je šla mlekarica, sem jo imela priložnost opazovati, kako si je prižigala cigareto in jo kadila. Na glavi ruto, na hrbtu koš — v ustih pa cigareto. Ali ni čuden današnji svet?

X. Y.

MEDICEJČEVA LJUBICA

Resnična ljubezenska zgodba iz časov beneške republike

14. nadaljevanje

Ivana je mrtva. Ali bo don Francesco držal svojo besedo? Ali bo nadvojvoda florentinski res popeljal izgnano hčerko beneške republike iz starodavne in ugledne Cappellove hiše v palačo Pitti?

Francesco je vedel, da se mu bo ves svet postavil po robu, ako bo posadil benečanski pustolovki — le tako so imenovali Bianco od Rima do Dunaja in od Palerma do Madrida — na zlate lase krono z lilijami in ji dal v roko žezlo Medicejev.

Nadvojvodinja Toskanska? Z Bianco se bo poročil. Brez svoje ljubice je bil klavirniče. Vendar, nadvojvodinja Florentinska? Samo nekaj trenutkov je okleval...

Vsi Medicejci so si vročično prizadevali, da bi mu kar najhitreje izbrali nevesto iz vojvodske hiše. Nadvojvoda Francesco je pa nejevoljno zavračal vse ponudbe in pogoje, vse zaupne sle in ženitne posredovalce.

Dva meseca po smrti nadvojvodinje Ivane je postala Benečanka njegova žena. Poročila sta se na skrivaj. Svet ni o tem vedel ničesar.

Na lepem je nadvojvoda Francesco nevarno obolel. Ob njegovi bolniški postelji je noč in dan čula Bianca Cappellova. Prinašala in odnašala je prečudne soka iz njegovega laboratorija, dajala mu je praške in zdravila, ki jih je sam zahteval. Ali bodo pomagala? Bianca ni vedela, a živo je upala. Požrtvovalno je stregla in nadvojvoda je naposled ozdravel.

Ikrti je pa vzgajala in stregla tudi sedmim Ivaninim otrokom, kakor da bi hotela poravnati krivico, ki jo je dvajset let delala njihovih ubogi materi. In sedmim neboljenčkom se je pridružil še osmi tovariš v igri in zabavi, mali podtaknjeneč Antonio, ki je pa vseeno veljal za Bianchininega sina. Kardinal in nadškof Ferdinand je stal ob zgledu bolnega brata in je sklenil z njim mir, ki je bil hujši od odkrite borbe.

Ko je Francesco spet ozdravel, je veljala njegova prva misel razglasiti njegove poroke. Najprej morajo pa Benetke preklekati svoje preklestvo.

Bianchin edini brat je prevzel posredovanje. Ko se bo Bianca pobotala s svojo rodbino, bo zaveza že nasploh dobljena. In Cappelli, ki so nekoč Bianco prekleli, so se res pričeli knanin nato potegovati za naklonjenost vseh uglednih Benečanov. Glave velikega sveta, svet desetih in celo sam dož so naposled pristali na ta pogajanja.

Benečani so pa hoteli imeti od te kupčije nekaj koristi. Ako se že namerava nadvojvoda s to žensko poročiti, pollej naj ima vsaj njena domovina kaj od tega!

Kaj naj bi pa tudi pomenila »blestečim Benetkam« morganatska žena florentinskega nadvojvode? Ne, Bianca mora postati nadvojvodinja in Benetke ji morajo pri tem pomagati! Kajpak ne zastojni, kajti Benečani so se dobro zavedali, da hvaležnost florentinske nadvojvodinje tudi ni kar si bodi.

Benečani so torej poslali v Firence posebno povabilo: »Pošljite nam svojega poslanika!«

Ta je prišel z velikim hruščem in truščem, z izbranim plemenitaškim

imenom in dolgovoznim naslovom: grof Mario Sforza de Santa Fiora, generalisimus toskanskih čet.

Pred zbranim senatom in pred vsem svetom so oprali Bianchino čast:

»Damo Bianco Cappellovo, nadvojvodinjo florentinsko, smo danes izvolili in imenovali za pravo in svojo hčerko beneške republike s 195 pridilnimi, dvema nikalnima in enajstimi neveljavnimi glasovi.«

Nadvojvodinja Florentinska, so dejale Benetke. To je bila spretna diplomatka poteza, ki je pa Bianchi v polni meri vrnila izgubljeno čast.

Hčerka beneške republike! Varovanka svetega Marka! Zdaj je bila Bianca enakovredna hčerka evropskih plemiških dvorov. Darilo, večje in dragocenejše od največjega demanta. Čast, ki si je ni moglo večje misliti. Bianca Cappellova in Benetke so bile zdaj eno.

Firence, mesto ob Arnu, se je pripravljala na poročno svečanost.

Z vseh cerkva zlate Firence so doneli zvonovi; njihov kristalnočisti zvok se je spajal z odmevi topovskih strel, ki so grmeli z vseh trdnjav in utrd. Kupola florentinskega doma, vsi mostovi in mostički in vsi slavoloki so zvečer zazareli v umetni razsvetljavi. Pod nočno nebo so se dvigali kresovi in žarometi.

»Palle! Palle!« je kričalo ljudstvo in zdaj pa zdaj »Cappello! Cappello!« Viskaje se je zgrinjalo in valovilo pod nadvojvodinjinimi zastavami. Iz vseh javnih vodnjakov je vrelo škrlatnoorde vino in vse ugledne in plemiške hiše so tisti dan zastojni delile najboljši jedi. Bilo je kakor v deveti deželi.

Z godbo na čelu in žvižgaje vesele pevec so vojaške čete korakale po mestu. Florentinci so si nabavili vrvičaste klobuke, da bi dostojno izkazali čast novi nadvojvodinji Bianchi Cappellovi; Florentinke so si pa dale sešiti kar se da razkošne beneške noše, kajti zdaj niso več hotele zasostajati za najlepšo in najvišjo Benečanko v svojem mestu.

Florentinsko in toskansko ljudstvo je drlo v mesto v velikanskih truplah, hoteč si natanko ogledati razne igre, ki so jih ob času praznovanja igrali na prostem. Radovednejši so se prerinili do javnih plesišč, kjer so razkazovale svoje umetnije najete brhke plesalke. Mladina je razigrano zbijala po trgih nekaj nogomet. Cele družine so polegale v senci razkošnih vrtov in po parkih.

To je bilo spet eno tistih opojnih in razkošnih medicejskih praznovanj, ki je poglajale ljudi kri hitreje po žilah in kakršna so poznali še iz časov Lorenca Mogočnega. Brez takšnih razkošnih svečanosti za Florentince ni bilo življenja in ne pravega praznovanja.

Skozi mestna vrata so kar venomer drdale razkošno okrašene kočije in elegantne konjske vprege. Zdaj pa zdaj je prihajal mimo domač ali tuj plemič na iskren, slavnostno okrašenem konju, v razkošni jahalni obleki s kratkim plemiškim plaščem, ki mu je vihal okrog ponosnih ramen.

Prispeli so odposlanci italijanskih plemiških hiš, dalje apostolski nuncij in njegovo veliko spremstvo, pa tudi

nešteto poslanikov iz vseh evropskih prestolnic. Celo Filip Španski je poslal v mesto ob Arnu svojega odposlanca.

Samo dunajski dvor je še žaloval za prejšnjo nadvojvodinjo in tako kajpak ni poslal odposlanca. Še pred dvema mesecema je bila Ivana nadvojvodinja Florentinska, niti eno leto ni mogel počakati Medicej, da bi minilo žalovanje. Res, zelo se mu je mudilo in ta nesramnost (kakor so se ogorčeno izražali na Dunaju) je bila tolikšna, da je bila Avstrija upravičeno užaljena.

Tudi kardinal Ferdinand ni prispel na drugo bratovo poroko, rajši se je vladno opravilo, da ima preveč dela z zidavo medicejske palače v Rimu.

Nadvojvoda je rad poslušal slavnostne priložnostne pesmi, ki so jih peli javno na mostovih in pod slavoloki in v njih slavili Bianco kot beneško solnce, ki je vželo nad Firence.

Neko solnčno nedeljsko jutro so nad vrati palače Pitti razpeli vojvodski baldahin. Bianca Cappellova, nadvojvodinja Toskanska, bo sprejela pod tem svilenim nebom poklonitev vseh svojih podanikov, cerkve, viteštva, plemišstva, raznih stanov in ehov vsega ljudstva.

Najprej se je novi nadvojvodinji poklonila duhovščina z menihi in raznimi dobrotniki; za njo je prišlo florentinsko viteštvo in nato plemstvo. Pod njihovimi zastavami so korakali tudi drugi stanovi in cehi.

Naposled je prikorakala mimo toskanska deželna bramba, razdeljena v šestnajst čet; vsaki četi je voharala na čelu druga zastava in vsak vojak se je potrudil, da bi se s kar najbolj ognjevitim klicem »vivate« prikupil novi vladarici. Oboroženo do zob s samostreli, čeladami, helebardami in meči, je korakala vojska mimo toskanske garde, ki je visoko na konjih kot častna straža nepričeno stala vzdolž medicejske palače. Prišli so tudi odposlanci toskanskega podeželja, za njimi pa spreved osmi in štiridesetih senatorjev, vrsta častnih svetnikov, vse dvorjanstvo in doktorji in meščani florentinskega mesta. Pod baldahinom je zraven ljubljene žene stal nadvojvoda Francesco in se srečno smehljaj.

Po tej poklonitvi se je odpeljala Bianca v pozlačeni kočiji in s šestimi osirotelimi princeskami ob strani v cerkev Santissima Annunziata; v drugem vozu se je peljal nadvojvoda, v tretjem pa pod okriljem skrbne dojitje prestolonaslednik don Filippo. V tem zadnjem vozu je sedela pa še ena ženska, in ta je pestovala v naročju dečka dona Antonija.

Ko je prinesla dojitja dona Antonija v cerkev, je ljudstvo zabrenčalo kakor čebele v panju. Zakaj neki don Francesco zmerom sili v osredje tega podtaknjena in kaj pač namerava z njim? Saj ga neguje in varuje, kakor da bi bil njegov lastni otrok!

Svečanosti so se pa še nadaljevale. Nekega jasnega septembrskega dne je skozi mestna vrata prišlo odposlanstvo tistih, ki so nekoč Bianco prekleli in izgnali iz rodnega mesta; prispeli so vsi zastopniki Benetk in tudi vse Bianchino sorodstvo. S seboj so prinesli škrlatnoorde svilene obleke, ki brez njih za pravega Benečana ni slava in ne radosti.

Občutljivost

Razburljiv neznanec pozvoni na stanovanjskih vratih. Hišni gospodar odpre.

»Če ne bo vaš radio igral tiše,« pravi neznanec, »se bom pritožil na policijo.«

»Če vam moj radio ni po volji,« odgovori prijatelj glasbe, »se vendar lahko preselite kam drugam!«

»Moram vas opomniti,« je dejal prenapet, »da že stanujem drugje!«

Moderna služkinja

»Kaj išče ta tujec v kuhinji?«

»Moj ljubček pa že ni tujec, milostljiva gospa! Ze tri mesece ga poznam!«

Prijateljstvo

Prijatelj se srečata.

»Kje si bil?«

»Na nekem samaritanskem tečaju.«

»Česa si se pa tam naučil?«

»Pomagati v prvi sili.«

»Krasno! Ali mi za prvo silo lahko pomagaš s sto dinarji?«

Odkritosrčnost

Neki gospod sreča v gozdu otroke, ki nabirajo gobe.

»Ali otroci!« se zgrozi, »te gobe so vendar strupene! Menda jih ne boste jedli?«

Vsi trije v en glas: »Saj jih ne bomo jedli — prodali jih bomo!«

Pri zdravniku

»Gospod doktor, vsakokrat, kadar zmagam z glavo, me zaboli.«

»Potem v bojem imenu pač ne majate z njo!«

»Da — ali — kako naj pa potem vem, ali me boli?«

Vsak
nima toliko denarja,
da more potovati v
kopališče

Toda vsakdo

bi moral dati za zdravje letno
100 — 150 dinarjev in piti mesec
dni mesto druge vode samo našo
znamenito:

Radenski zdravilni vrelec
onega z rdečimi srci iz

Radenskega zdravilnega
kopališča Slatina Radenci
(pri Mariboru)

Zahtevajte gratis prospekt!

Za nobeno rabo več

Novela

Napisal Charles H. Gale

Braunova babica je sedela pri oknu in se je zibala v gugalnem stolu.

»Zmerom sem se bala, da bi se tako postarala, da ne bi bila za nobeno rabo več. In zdaj, vidiš, muca, sem tam: prestara sem že in vsem sem v nadlego.«

Velika mačka je dvignila glavo, potem se je pa na blazini poleg gugalnega stola zvila v kolobar.

Babica se je zdrnila. Na popoldanskem nebu se je zabliskalo. Votlega grmenja, ki je sledilo blisku, ni več slišala. Vnovič je globoko vzdihnila in je iznenada opazila vitko, svetlo-modro postavbo, ki se je borila z začudenjo se nevihto in je malce zmedeno obstala, ko so začele padati prve kaplje. Postava se je obrnila nekoliko stran in je pomahala z roko. Braunova babica se je nasmešnila.

»Hvala Bogu, vsaj oči imam še dobre,« je rekla predse. »To je najbrže mlada Sally Andersonova. Rada bi vedela, kako ji naša sosesčina ugaja.« Postava v svetlomodri obleki je izginila. Braunova babica se je še zmerom zibala sem in tja, sem in tja. Iznenada je začudeno pogledala. Nekdo je stopil v sobo; bila je Sally Andersonova.

Dež ji je bil pordečil lica. Pramen vranječrnih las, ki jih ji je veter razmršil, je skoraj skrivaj globoko gube na njenem visokem čelu. Usta je imela nasploh odprta, kakor bi hotela nekaj reči. Oči so jo izdajale: jokala je bila, bridko jokala.

»Pozvonila sem, a nihče mi ni odprl, potem sem pa kar vstopila...«

Vasovalkin zali obraz je bil ves mračen, ko je govorila. Hitro je stopila k stolu in sedla.

Braunova babica jo je začudeno pogledala in nič več se ni zibala.

»Skatka, z nekom moram govoriti!« je planilo iz Sally. »Jaz, to se pravi, midva, menda veste, pred kratkim sva se preselila. In zdaj nimam tukaj še nobenega prijatelja. Proč moram od Dana — tako je mojemu možu ime — dalje ne moreva živeti skupaj.«

Za trenutek je zastrmel skozi okno v nali, potem je pa hitro povzela:

»Davi sva se spet strašansko sprla.«

Ko je odšel v pisarno, sem pospravila svoje stvari, da se bom z večernim vlakom odpeljala domov. Tako rada bi bila z nekom govorila, skoraj vseeno mi je s kom. Potem nisem mogla dalje vzdržati v hiši. Odšla sem na sprehod. In potlej je začelo deževati...

Grizla si je spodnjo ustnico, da bi

(Nadaljevanje na 6. strani)

Humor

Nakupovanje

»Ali mi dovolite, gospod šef, danes popoldne prosto?«

»Zakaj?«

»Moja žena bi rada šla v mesto nakupovat in želi, da bi šel z njo.«

»Danes vam žal ne morem dati prosto.«

»Najlepša hvala, gospod šef, najlepša hvala!«

Se huje

Gospod Korenček jo je naglo ubiral čez cesto in je ravnatelj Čebulčka prijel pod pazduho.

»Dragi prijatelj,« je začel gospod Korenček, »nič ni hujšega, kakor če moraš kakšnega prijatelja prositi za majčkeno posojilo.«

»Pač!« je pribil Čebulček.

»No, kaj na primer?«

»Če moraš posojilo odbiti.«

Med prijatelji

»Samo Alfreda hočem dobiti za moža in nikogar drugega. Ali misliš, da bom to dosegla?«

»Poslednje že.«

Otroška logika

Janezek bi se rad kopal, mati zmake z glavo.

»Kolkokrat sem ti že rekla, da ko po kosilu ne smeš v vodo!«

»Že prav, mamica,« je menil Janezek, »a danes smo za kosilo vendar imeli ribe!«

Spretnost

Gospod Klepetec je prišel v trgovsko šolo.

»Ali imate spretno strojepeške?«

»Seveda. Od naših zadnjih matrantk se jih je pet v šestih tednih poročilo s svojimi šefi.«

V šoli

Učitelj razlaga ulomke.

»Kaj dobim, če razrežem krompir v štiri enake dele?«

Peter dvigne roko.

»Četrtno, gospod učitelj.«

»Drži. In če vsako četrtno razrežem še na štiri enake dele, kaj dobim potem?«

»Krompirjevo solato!« se odreže Peter.

Velikodušnost

»Gospod plačlivi, desetak mi je padel na tla. Če ga boste našli, mi ga jutri vrnite, če pa ne, je lahko vaš.«

NAŠI ČITATELJI PIŠEJO

»Najprej Vam moram popisati, koliko veselja imam s tem listom, da komaj čakam vsak teden, da pride. In to že od leta 1929. Vse imam še do zadnjega in skrbno jih vsako leto sama vežem v knjigo in takih knjig imam zdaj že osem...«

M. J. v M. N. pri L.

Kupon števil. 14

Ali citate „Tednikov leksikon“, ki ga prinašamo na 6. strani?

Odgovor:.....
(Odgovorite samo „Da“ ali „Ne“!)

Koliko ljudi mislite, da redno čita to rubriko?

Odgovor:.....
(Napišite število)

Ime in priimek:.....

poljko:.....

kraj in zadnja pošta:.....

Ne pošiljajte nam že zdaj kuponov, ampak počakajte, dokler ne objavimo v listu, kdaj jih pošljite.

Vse podrobnosti o tekmovalju s kuponi in o naših velikih nagradah gl. lanske božično število in prve letošnje številke!

UREDNIŠTVO
»Družinskega tednika«

.Ti' in,Vi' MED PRIJATELJI in V DRUŽBI

»Veste, jaz se tikam skoraj s polovico ljudi v tem mestu,« mi je on dan ponesno povedala neka gospodična. Priznam, da sem bila v hudi zadregi, kaj naj bi ji na to odgovorila, kajti ljubljana ima več deset tisoč prebivalcev in jaz se med njimi tikam samo s kakšnimi deseti; torej se z družabno gospodično pač ne bi mogla kosati.

Kaj mislite, ali je res tako častno, če se tikaš z vsakim drugim ali tretjim človekom, ki ga srečaš na cesti? Meni osebno takšne ozke vezi med ljudmi, ki jih komaj poznamo, niso nič kaj prida včas. In kakor se spominim, tudi starejši ljudje niso bili posebno vnati za prežgodnja prijateljstva in za »tikanje« vse navzkriž; saj ste gotovo že slišali ob kakšni priložnosti posmehljivo vprašanje: »Ali sva skupaj krave pasla?«

Tako hudo kajpak ni in ni treba, da bi ravno skupaj krave pasli; ali morda za spremembo drgnili šolske klopi; tudi ni treba, da bi bile med ljudmi, ki se tikaš, kakšne posebne skrivnostne vezi, vendar mora pa vladati med njimi neka prijateljska vez, ki jo še podkrepita medsebojno zaupanje in spoštovanje.

Ne kaže se tikaš z vsemi mogočimi ljudmi, ki jih danes srečamo v družbi, jutri pa jih bomo še komaj poznali, tako drugačni in oddaljeni so od nas, od naših nazorov in našega življenja. Nekateri ljudje so pa sploh nepriljubljeni za tikanje; kakaj neki? So ljudje na svetu, ki v srcu niti niso slabi, pogosto so pravi dobrodušniki, dobrovoljčki, ki pa vendar včasih nekoliko preokrajajo pravo mejo. S takšnimi ljudmi ni dobro sklepati pobiljšega prijateljstva.

Dokler vam bo takšen človek dejal spoštljivo »Vie, vse dotlej bo razdaja med njim in vami tolikšna, da si dobrodušnež ne bo upal preokrajati prave meje. Kakor hitro bosta pa bila »bratovščina« in si bosta nektrbno dejala: »Ti prijatelj, več takole in takole...« ali kaj podobnega, tedaj se bo pa dobrodušnež na mah spremenil, njegovo preklepacujoče srce pač ne prenese takšne iskrenosti. Sicer nevsiljivo dobrodušnež, bo hotel tedaj zvedeti od tebe še tako skrite misli, pričel se bo zanimati za stvari,

ki jih nerada razkladaš svetu, itd., in sicer samo zato, ker sta zdaj po njegovem mnenju prijatelj in si morata prav vse zaupati.

Menda ti je zdaj jasno, zakaj ni posebno častno, ako se človek s polovico ljudi v večjem mestu tika. Ako rečeš nekemu »tis, pomeni to, da ti je ta človek blizu, bližji od vseh drugih, ki jih nagovarjaš po vseh pravih strogega bon-tona z »Vie. Nekam čudno se zdi človeku, da bi imelo mlado dekle ali pa žena toliko zaupnih znancev in prijateljev. Družba namreč še ne pomeni prijateljstva, pogosto pa celo nasprotno. Nikjer ni toliko opravljanja kakor ravno v tako imenovani »družbi«. In nikjer se ljudje tako radi ne pohvalijo: »Jaz že vem, kakšna je, saj sem njen prijatelj, saj se tikam z njo!«

Drugače je kajpak med pravimi prijatelji, ali pa med ljudmi, ki si se o njih duševnosti in o njihovi srčni kulturi utegnili že prepričati. Med takšnimi ljudmi je besedica »tis« pogosto najprisrčnejša vez, ki premosti marsikatero družabno nasprotje. Lepo je slišati, če se med seboj tikaš mladi ljudje; kar nekam čudno se pa sliši, če mlado dekle tika starejšo damo ali pa starejšega gospoda. Tikanje torej ni samo zadeva lepega vedenja, ampak tudi in pred vsem vprašanje srčne kulture.

Pomni, da s tikanjem vsakogar počastiš, zato je se ne tikaš z ljudmi, ki jih še dobro ne poznaš. Ravno tako ne ponujaj bratovščine osebi, ki je starejša in bolj izkušena od tebe in torej tvoje počastitve in tvojega zaupanja ni tako zelo potrebna. Počakaj, da ti tisti, ki so starejši od tebe, ponudijo to čast, kajti drugače se utegneš osmešiti. Glede tikanja med fantom in dekletom prepuščam vam, da same odločite; mislim namreč, da bo vsaka najbolje vedela, kdaj naj prične s fantom intimnejše govoriti. Tikanje naj navadno ponudi dekle. Tukaj naj še pripomnim, da je bolje nekoliko pozno kakor prezgodaj, posebno, ako fanta še dobro ne pozna.

Ravno pri tem presnetem »tikanju« bi utegnili veljati: »Povej mi, s kom se tikaš, in povem ti, kdo si.«

Saška

pri zmerni vročini, da bodo bledorumeni. Ohladi jih in pavaljaj v vaniljevem sladkorju.

**** Szekelyjev golaž:** Nareži na kocke ½ kg svinjskega mesa, ga osoli in ob pridušku narezane srednjevelike čebule svetlo oprži; zdaj pusti, da se meso duši v lastnem soku, in začini le z nekaj žličkami paprike. Dodaj ½ kg kislega zelja, takoj ko bo meso nekoliko mehko. Zelje samo položi na meso in nič ne mešaj, ampak samo še pol ure kuhaj. Preden neseš golaž na mizo, ga zalij z dobro kislo smetano.

*** Grška bravina:** Daj lep kos bravine v vodo, začini z jušno zelenjavo in pristavi k ognju: večer poprej pa omeščaj fižol, in sicer ½ kg fižola na 1 kg mesa. Zdaj dodaj fižol bravini in vse skupaj 2 in pol do 3 ure kuhaj pri nepretrdnem ognju. Preden neseš jed na mizo, juho odlij. Na Grškem to juho sicer tudi jedo, našemu zahodnjaškemu okusu pa nič posebno ne prija.

Da se bo obleka lepše podala

Minili so časi, ko je morala biti ženska suha kakor trlica, če je hotela veljati za lepo. Res, nekoč, zdi se nam že zelo dolgo od tistih dob, so bile v modi tako imenovane deške postave, ali kakor se nekoliko prestrašno dejali: »spredaj nič zadaj nič«. Zdaj je pa moda ubrala čisto drugo pot; nič več niso tej muhavki všeč ploske prsi, radi bi videla, da bi bila ženska spet zastavna, kakor tedaj, v tistih dobrih, zlatih časih, ki o njih tako rade sanjarijo naše babice.

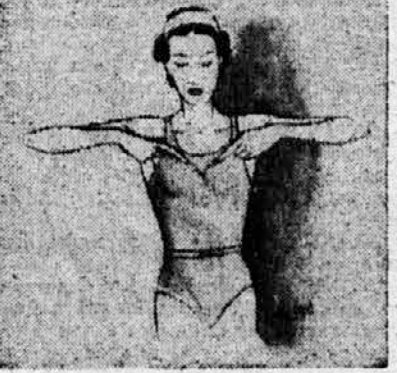
Zdaj se bodo pač morale potruditi tiste, ki so si nekoč prizadevale, da bi imele čim vitkejšo postavo in so tako po nepotrebnem izgubile lepe prsi. Za njimi pa ne bodo smele zaostajati tiste, ki imajo že od narave slabo razvite ali pa morda nekoliko mlajave prsi.

Ako hočeš imeti lepe in čvrste prsi, moraš najprej okrepiti prsne mišice. Te morajo biti čvrste tudi tedaj, ko se prsi sprostijo in počivajo. Prsne mišice namreč po hudem naporu kaj kmalu izgube svojo čvrstost, narobe jih pa težko in le počasi spet utrdimo.

Zatorej si velja zapomniti: pri telovadbi in masazi za lepe prsi ne pretiravajmo; imeti moramo pa tudi nekoliko potrpljenja, kajti zanesljiv uspeh se pokaže šele po nekaj mesecih!

1. vaja: vzemi v vsako roko pol kile težko utež ali pa posebej za to pripravljeno telovadno ročko; stegni roke, kakor vidiš na naši prvi sliki, in kroži z njima najprej naprej, potem pa nazaj. Ti giba, ki morajo biti lepo umerjeni, krepe prsne mišice in s tem tudi prsi.

2. vaja: dobra je tudi masaža prsni mišic, ki jo lahko izvajaš sama; dvigni roko, vendar jo nasloni na miz-

Naše gospodinjstvo tekmovanje

Dolgo sem oklevala, preden sem se odločila, da se tudi jaz udeležim vsakega natečaja. Ako bi ne bila tako ostro določena vsota, bi vzela takoj svojo gospodinjstvo knjigo in vam samo prepisala svoje račune. A to ne gre, ker so bili časi, ko sem morala živeti samo z 900 dinarji na mesec, a zdaj ima moj mož nekoliko večje dohodka. Po mojem mnenju je 1.200 dinarjev pač premajhna vsota za dva človeka, ki si komaj ustvarita lastno ognjišče in nimata še ničesar, kar bi lahko imenovala svojo last; prav redki so namreč fantje ali dekleta, ki bi imeli svoje lastno opremljeno stanovanje. Stareši danes težko pomagajo, ker se sami težko živijo. Seveda so izjeme, a prav pri uradniškem stanu so te izjeme redke. Denimo torej, da bo Metka tako srečna, da ji bo ta vsota ostala res samo za gospodinjstvo, oziroma za izdatke od prvega do prvega.

Za stanovanje plačamo pri nas v Mariboru — seveda ne sredi mesta! — 250 do 300 dinarjev za sobo in kuhinjo ter pritlikline. Denimo, da se gospod soproj potrudita vsako jutro kakšnih 20 minut peš, kar mu samo koristi, ker kot uradnik potem nekaj ur sedi; zato si mlada dva najameta stanovanje bolj zunaj mesta, in to ju stane 250 dinarjev. Ako bo ženka dobra gospodinja, bo izdala za hrano približno 550 dinarjev. Prav pri hrani pa lahko dobra gospodinja marsikaj prihrani, ako zna nakupiti vse v pravi meri in o pravem času. Seveda se pa izdatki ravna po kraju, ker so cene v različnih krajih različne. Največ pa lahko prihranimo pri oblekah in čevljih. Ni treba ravno najboljših oblek, samo da si izberemo po okusu in praktično. Na leto računam po dva para čevljev za moža in za sebe, skupaj po 200, ženski po 150 dinarjev, skupaj 700 dinarjev. Za sebe dve obleki po 100 dinarjev (dela ne računam, ker šivam sama), za moža pa eno okrog 700 dinarjev. Skupno čevlji in obleka 1.600 dinarjev. Perilo, nogavice in drugo pa 600 dinarjev. Seveda tu mislo vračunani plašči, ki jih kupimo le vsakih pet do osem let po enega, zato pa takrat boljše, da ga lahko predelamo, ako je potrebno.

Za kurjavo računam na leto 6 kuhičnih metrov drv, to je 600 dinarjev, 2 toni premoga, ki ga dobimo po režijski ceni, to je (po 200 dinarjev) skupaj kurjava 1000 dinarjev. Lahko računam na mesec 85 dinarjev kurjavo, razsvetljavo 15 dinarjev, skupaj 100 dinarjev.

Med gospodinjstve izdatke uvrstim tudi naročnino za časopise, članarino za društva in slično, kajti to so izdatki, ki jih ima menda vsak uradnik. Sem spadajo tudi izdatki za razna darila in sto drugih malenkosti, ki jih v gospodinjstvu vsak dan potrebujemo, bodisi tudi samo za en dinar. Ako

odštejemo za te izdatke skupaj 75 dinarjev, nam ostane še 40 dinarjev za zabavo. To porabimo mi za gledališče ali kino. Na druge zabave ne hodimo, ker so nam ljubši izleti v naravo. Kar pa tam porabimo, štejem itak k hrani, ker jesti mora človek povsod. Tako nekako sem našle vse izdatke. Mislim, mora pa Metka tudi na to, da bo čez leto ali dve treba nabaviti srajčke in lenivce, pa celo voziček, ker brez otrok ni srečnega zakona. Ako že zdaj v ta namen prihrani vsaj dinar na dan, se bo tako že nekoliko skrbni otesla. Pripravila bi še to, da res ne laže pregovor: Žena podpira pri hiši tri vogale, mož pa samo enega. Moj mož pa pravi: Ako mož izpusti enega, se pa podre vsa hiša. Mislim, da ima nekoliko prav, in sicer v tem, da naj žena dela spoznamo z možem. Naj bo življenje zakoncev povezano med seboj, kakor so zvezani vogali hiše med seboj, in marsikomu se bo zdelo življenje lepše, pa čeprav bosta tu in tam samo krompir ali fižol na mizi.

Vas najlepše pozdravlja
Marija Bregl, žena strojevodje

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEEN NA MIZI?

Četrtek: Riževa juha, krompirjev pire, čebulna omaka, govedina. — Zvečer: Goveji golaž s krompirjevimimi cmoki.

Petek: Zelenjavna juha, palačinke. — Zvečer: Jabolčni kompot, vaniljevi rogljčki.

Sobota: Goveja juha z vlivanci, francoska solata in pljučna pečenka na način divjačine. — Zvečer: Vampi s parmskim sirom.

Nedelja: Kokoš v obari, nadevane telečje prsi, radič v solati. — Zvečer: Szekelyjev golaž.

Ponedeljek: Možganova juha, jajčna omaka, krompirjev pire, kuhana govedina. — Zvečer: Grška bravina.

Torek: Juha iz posušenih gob, dušeno korenje, krompir v kosčkih. — Zvečer: Sara.

Sreda: Zdrobova juha, obrovi, govedina, krompirjev pire. — Zvečer: Krompirjeva kaša, zraven motovilec.

POJASNILA

* Vaniljevi rogljčki: Vzemi 14 dkg moke, 5 dkg mandljev, 3 dkg sladkorja v prahu, zavojček vaniljevega sladkorja in 10 dkg presejanega masla. Moko in presno maslo na deski z nožem vmešaj in podmeti s sladkorjem in naravnimi mandlji, da se naredi testo. Oblikuj ga v podolgate klobase, razreži v več kosčkov in te kosčke oblikuj v rezance in nato v rogljčke. Peči jih na pekači, ki je niso nič omastila,

ni ali posteljni rob, da se prsne mišice ne bodo preveč utrudile. Zdaj sezi z drugo roko pod pazduho, prini prsno mišico, jo stisni, spusti in spet stisni; mišica, ki veže prsi in rame, se bo nekoliko stresla. To ponovi z vsako roko desetkrat, vendar naj bodo prijemi kolikor toliko lahki, a čvrsti.

3. vaja: kazalec obeh rok nastavi tik nad želodčno votlino, potlej pa nalahno masiraj navzgor okrog prsi v smeri proti ramam. Ti giba morajo biti res zelo lahki, zato jih pa vsaj dvajsetkrat ponovimo.

4. vaja: ta vaja nekaterim ženskam zelo pomaga, nekatere pravijo pa, da ne čutijo prav nikakšnega blagodejnega učinka. Zdravniki jo posebej priporočajo za mlajave in po-bešene prsi. Prepuščam tebi, da sama odločiš, ali ti vaja prija ali ne, sicer naj pa omenim, da nikakor ni škod-

KAJ BO OBLEKA SPOMLADI MLADA PARIŽANKA?

Ceprav je Pariz po kilometrih dokaj dalje od nas, kakor sta Dunaj in Praga, vendar tudi pri nas dekleta in žene kaj rade posnemajo slovito »pariško modo«, »posnemajo« pravim, kajti ni vse pariška moda, kar nosi ta ali ona prenapeto modna lutka, kakor ni vse zlato, kar se svetli. Le redkokdaj se pa ženski svet res zaveda, kakšna je prava »pariška moda«, saj je Pariz za marsikatero še zmerom neke na koncu sveta, in v kavarni pariško revijo sploh ne moreš dobiti, če nisi stalen gost.

Zato sem se potrudila in sem nekoliko pobrskala po pariških modnih časopisih, hoteč zvedeti, kaj bo prav za prav na spomlad oblekla mlada Parižanka. Ako bi sodila Pariz po tistih nekaj prečudnih »modelih«, ki jih vidiš včasih pri nas kakšno solnčno nede-ljo, potlej bi bila najbrže razočarana. Mlade Parižanke bodo namreč letos spomladi tako preprosto oblečene, da se na njihovo modo letos razne modne lutke ob svojih norčijah res ne bodo mogle sklicevati.

Mlada Parižanka bo letos spomladi nosila...

...za dopoldne nagubano krilo iz škotskega blaga, zraven pa kostimovo jopico v temnomodri ali opekastoredeči barvi;

...ali pa enobarvno krilo, posebno če je bolj obilne postave, zraven pa škotsko jopico v živahnih barvah;

...majhne, na roko vezene čepice, ki so jih pariške modistke posnele po čepicah naše črnogorske narodne noše;

...v gumbnici majhne, ljubke amulete; na primer pikapolonice, majske broške, podkvice, deteljice itd., razen tega pa tudi šopke pomladanskih cvetlic, a tako da se bodo v barvah ujemale s kostimom ali plaščem;

...k športnemu kostimu pikasto temno bluzo z navadnim deškim ovratnikom;

...kratke, ravne jopice v rumeni, temnomodri in koralnoredni barvi;

...širok športni plašč, ki ga lahko obleče čez kostim;

...za popoldne ozek plašč, krojen ob telesu, tako da se zapevja samo spre-daj na zaponko ali gumb in da se vidi tudi obleka, ki je navadno v temnejši barvi kakor plašč;

ljiva, ampak kvečjemu koristna za celotni organizem.

Ta vaja ni nič drugega kakor posebno prožen in lahen skok; telo mora biti prožno kakor žoga, nekako tako, kakor če skačemo čez vrh, le še bolj gibčno. Skačeš bosonoga, in sicer izmenično dvakrat z levo, dvakrat z desno nogo, tako da se pete nič ne dotikajo tal. Skači samo eno do dve minuti in prenehaj takoj, ko boš začutila utrujenost.

Mislim, da sem našle dovolj vaj za nekaj mesecev, saj jih bo morala vsaka uvrstiti v svojo vsakdanjo telovadbo, da tudi drugih delov telesa ne bo zanemarila. Tista pa, ki bi se ji prsi nikakor ne hotele popraviti, naj svojo napako pokrije z raznimi modnimi domisleki, na primer s šapljji, volani, naborki itd. Upam pa, da večina ne bo zaman čakala uspeha.

...dosti črtastih blag;
...dosti nagubanih in drobno nagubanih kril, in sicer tudi pri imprimiranih svilah, tako pride namreč vzorček še posebno do veljave;
...zvečer nežne stilne obleke iz barvaslega tila, z majhnimi baržunastimi boleri ali pa z večernimi kipi.

Ko smo že našle, kaj vse bo oblekla spomladi mlada, ljubka Parižanka, ki tako rada uganja svojim bližnjim,

Proti zaprtju
Leopiltute
Oglas reg. S. br. 3236 dne 19. II. 1936.

naj se pomudimo še pri tistih stvarih, ki nikakor ne spadajo v garderobo mladega dekleta:

Elegantna mladenka, naj si že bo pariška ali ljubljanska, ne nosi...

...visokih pet, ali pa kvečjemu za ples;

...kratkih ne polkratkih in tudi ne dolgih tenčic na klobuku;

...preozkih in prekratkih kril;

...previsokih razporkov v krilu;

...razkošnega in dragocenega okrasja;

...umetno urejene pričeske;

...izizvalnih klobukov z eksotičnim okrasjem;

...imprimiranih blag z nemogočimi vzorci;

...in ne pregloboko izrezanih večernih toalet!

Simona

KOLESA
damska in moška, najnovejši letošnji modeli v največji izbiri že od din 550.— dalje
NOVA TRGOVINA
TYRŠEVA (DUNAJSKA) CESTA 36
nasproti Gospodarske zveze
Za kolesa samo »Durlin-lake«

TEDNIKOV LEKSIKON

Avstrijo

— takratno Vzhodno marko (Ostmark) — je ustanovil po dvanajstletni vojni proti Avarom (791—803) frankovski kralj Karl Veliki v obrambo pred napadi mongolskih nomadov. Ime Oesterreich (Ostreich = vzhodna država) se je pa začelo uveljavljati šele okoli l. 1000. Habsburgi so zavladali tej deželi in njenim sosedam z Rudolfom Habsburškim (1218—1291); širili in povečevali so jo več z ženitvami kakor z orožjem. Najmogočnejše je bilo habsburško cesarstvo pod Karlom V. (1519—1556): obsegalo je razen Avstrije Belgijo in Holandsko, Španijo, Lombardijo, Sicilijo in Južno Italijo ter vso na novo odkrito Ameriko; poleg tega je bil takratni avstrijski vladar hkrati tudi nemški cesar. Zato je Karl V. upravičeno lahko rekel, da v njegovi državi sonce nikdar ne zaide. Toda že leta 1522 se je država razdelila na dvoje, v špansko in avstrijsko linijo; pokazalo se je namreč, da je bila prevelika, da bi jo en sam človek obvladal.

Obliki, ki jo je Avstrija imela tik pred svetovno vojno, so ji v glavnem dale napoleonske vojne. Španijo in Južno Italijo je bila Avstrija izgubila že v začetku 18. stoletja, zdaj je prišla še ob Nizozemsko; pridobila si je pa zato Benetke in Dalmacijo. Benetke je obdržala do leta 1866, ko jih je morala odstopiti Italiji.

Usodna je bila Avstriji njena poslednja nasilna pridobitev, aneksija Bosne l. 1908. Iz nje se je rodila svetovna vojna, ki je l. 1918. zrušila habsburško oblast. 12. marec 1938. je pa z anšlusom napravil končno črto pod usodo nekdanj najmočnejše države sveta.

Litva

K sporu med Poljsko in Litvo, ki bi se bil skoraj spremenil v vojno.

Baltiška država Litva je bila od začetka 16. stoletja pa do delitve Poljske združena s Poljsko; takrat je prišla pod rusko oblast. Iz Litve izvira tudi najznamenitejša poljska dinastija, Jageloni. Od leta 1918. je Litva samostojna republika; takrat je štela 80.000 km² (za spoznanje manj kakor povojna Avstrija) in 3,8 milijona prebivalcev; njena prestolnica je bila Vilna. Ker je pa prebivalstvo okoli Vilne večidel poljske narodnosti, so se Poljaki le na videz sprijaznili s tem, da bo Vilna pod litovsko oblastjo. Leta 1920. je poljski general Żeligowski na lastno pest zasedel z nekaj prostovoljci in železničarji Vilno in okolico in jo »priključil« Poljski. Od tistih dob je Vilna trdno v poljski oblasti, od tistih dob so pa tudi pretrgani vsi diplomatski, gospodarski, prometni i. dr. stiki med obema državama. Razmere so se spremenile šele te dni, ko je poljska vlada izbrala incident na poljsko-litovski meji in ultimativno zahtevala od Litve obnovo diplomatskega razmerja.

Od leta 1920. šteje Litva 55.658 km² z 2½ milijona prebivalcev. Njeno glavno mesto je Kaunas (Kovno; 100.000 preb.). Veliko mesto je tudi Klaipėda (Memel) ob morju; nje izgube Nemci niso preboleli in bo zaradi nje prej ali slej prišlo do komplikacij.

Litovci so Slovanom sorodni narodi, po veri so večidel katoličani, ukvarjajo se pa največ s kmetijstvom. Zunanje politično se Litva naslanja na Rusijo.

(Gl. tudi naš zemljevid na 1. strani prejšnje številke.)

Liechtenstein

beremo v italijanskih listih, naj bi bil naslednja etapa pri razširitvi Velike Nemčije — etapa, ki bi sicer prišla bolj slučajno kakor pa po načrtu. Po poročilu rimske »Tribune« so se zastopniki kneževine Liechtenstein po večini izrekli sicer za neodvisnost in nevtralnost svoje male domovine, vendar se zadnje dni opaža med njimi želja po zbliznanju z narodnim socializmom. Iz te želje bi se utegnil lepega dne po dunajskem vzorcu in receptu roditi anšlus št. 2. Kneževina Liechtenstein spada med najmanjše države sveta; saj premore samo 159 km² goratega ozemlja z 12.000 prebivalcev. Deželica je stisnjena med Švico in Predarlško (najzahodnejšo pokrajino bivše Avstrije; njena prestolnica Vaduz šteje celih 2800 duš. Liechtenstein je imel do leta 1919. carinsko unijo z Avstrijo, potem pa s Francijo.

Nemčija bi z Liechtensteinom finančno precej pridobila: deželica ima namreč prav dobro valuto in sorazmerno zelo veliko zlata in deviz — same stvari, ki Nemčiji na vseh koncih manjkajo. Iz političnih razlogov bi pa tretji rajh pozdravil ta anšlus tudi zato, ker bi potem izgubilo eno izmed najvarnejših zavetišč, ki so še ostala Otonu Habsburškemu...

Nauki za uspeh v življenju:

Zmerom pristrčno stisni rokó / Imej zmerom smehtljaj na ustnicah
Pozorno poslušaj, kadar ti kdo kaj pripoveduje
Nikoli nikomur ne govóri, da nima prav / Ne bodi dlakocepec

Tako uči iz lastnih izkušenj Američan Dale Carnegie

Ime Carnegie je znano po vsem svetu; kadar ga slišimo, pomislimo vselej na Andrewa Carnegia, slavnega milijonarja, ki je ustanovil v svoji domovini toliko šol in toliko knjižnic. Danes bomo pa govorili o drugem Carnegiu, o Dalu Carnegiu, o najnovejšem ameriškem učitelju za uspeh v življenju.

Pred dobrim letom je izdal Dale Carnegie knjigo »Kako si pridobiš prijatelje in vpliv na ljudi«. V nekaj mesecih so razprodali 500.000 izstisov te knjige, v enem letu je pa naklada že narasla na 1 milijon. In vendar ni knjiga ne ljubezniški roman ne napeta detektivska zgodba; pisatelj knjige govori v njej majhnim in skromnim ljudem iz vsakdanjega življenja: strojeplski, ki ves dan tlačani ob pisalnem stroju, prodajalcu v veletrgovini, sprevozniku avtobusa, skratka vsem, ki se ves dan mučijo in trudijo za vsakdanji kruh. Vse skupaj in vsakega posebej pa pisatelj uči, kako naj zagrabi življenje, da bo imel uspeh v njem.

Dale Carnegie je pa napisal to knjigo šele na podlagi mnogostevnihkušenj, ki si jih je nabral v svoji šoli. Ta šola, ki jo je sam ustanovil in kristol za »Carnegiejev zavod za pouk o govoru in o razmerju do naših bližnjih«, ima prav tiste namene in cilje kakor njegova knjiga. Dale Carnegie pa ima za seboj tako pisano in razgibano življenje, da mu ljudje nehoti zaupajo, in v tem je tudi že pol njegovega uspeha.

Moderni Demostenes

Dale Carnegie se je rodil leta 1888. v državi Missouri kot sin siromašnega farmarja. Njegova mladost je potekala precej enolično in mirno. Ko je prišel na univerzo, se je čutil nekam zapostavljenega in manjvrednega od svojih tovarišev. Bil je pač bolj majhne in šibke postave in ni mogel sodelovati pri nobenem športu. To mu je zelo grenilo življenje. Neki slučajnost predavatelj je pa naredil na mladega študenta s svojim izklesanim govorom globok vtis in tedaj so se Carnegieu odprle oči: »Uveljavil se lahko tudi z govorniško silo in ne samo z nogometom.«

Od tistega dne dalje je imel nov cilj: postal bo govornik. Najprej je pa veljalo: služiti si vsakdanji kruhek; tako je Carnegie čez noč postal trgovski potnik in je potoval za neko tovarno konzerv. Posrečilo se mu je, da si je prihranil nekaj dolarjev, ravno dovolj za vlak do Bostona; tamkaj je namreč nameraval pričeti poučevanje govorništvu. V vlakcu se je pa spoznal z nekim duhovnikom. Ta mu je prižgal, da je zgrešil svoj poklic in da bi rad postal igralec. Carnegie je v svoji mladostni zanešenosti takoj spreminil svoj načrt in postal igralec. Toda na tem polju ni dosegel nikakršnega uspeha. Vrnil se je torej k svojim prvotnim načrtom.

Leta 1912. se mu je posrečilo prepričati vodstvo »Zveze krščanskih fantov«, da bi bilo društvu v prid, ako bi

tamkaj priredil tečaje za javne nastope. Pozneje je tudi drugim društvom ponudil svojo službo. Leta 1916. je pa že lahko sam odprl svojo pisarno.

Odločilni korak je pa storil šele po vojni. Počasi je namreč pričel spoznavati, da za uspeh v življenju ni tako važno, da znaš dobro govoriti, kakor to, da se znaš vesti kakor je treba, da z nikomer ne prideš navzkriž. V tej dobi je tudi izobilkoval svoja glavna pravila, ki pomagajo ljudem v življenju do uspeha:

stisni rokó svojemu bližnjemu zmerom odkrito in pristrčno;
zmerom imej na ustnicah smehtljaj;
zmerom pozorno poslušaj, če ti kdo kaj pripoveduje;

nikoli nikomur ne reci, da nima prav; in
ne bodi dlakocepec.

Ako boš ravnal tako, bodo tvoji bližnji s teboj zmerom zadovoljni, kajti kakor pravi Carnegie, je glavna želja slehernega človeka, da se uveljavi pri drugih. Ko si človek tako pridobi naklonjenost svojih bližnjih, je njegov uspeh že toliko ko dobljen.

Učenci uspeha

Carnegie ima na tisoče in tisoče učencev. Samo njegova newyorška šola šteje 1.500 učencev, 2.000 jih pa že na posebnem seznamu čaka na izpraznjenem mestu, ko bodo lahko vstopili v to šolo. Šola — ali bolje tečaj — traja šestnajst tednov, in sicer imajo učenci vsak teden tri učne ure. Vsak učenec mora plačati za tečaj 84 dolarjev (kakšnih 4000 din).

Večkrat priredi Carnegie ob pričetku svoje šole večer za javne nastope svojih bodočih učencev. Tedaj stopi učitelj na oder in z gromkim glasom zakliče: »Prosim, naj pride na oder 10 ljudi; vsak od njih bo kaj majhnega povedal. Nočem pa takšnih, ki so javnih nastopov že vajeni, prosim, da se javijo tisti, ki se jim kolena tresejo in ki se pri javnih nastopih od strahu poteje!«

Počasi prikaplja na oder deset preplašenih »govornikov«. Njihovo zaupanje v učitelja je pa tolikšno, da se vseeno opogumijo in nastopijo pred množico tujih poslušalcev. Ti »govor-

Odgovor na inteligenčno vprašanje

v prejšnji številki

Naprstnik

Da jim naprstnik trdneje »sedia na prstu. Če namreč natančneje naprstnik na prst, se rad koncem prsta stisne zrak; pritisk tega zraka ne dá, da bi se naprstnik lepo prilgel prstu. Če pa poprej pihneš v naprstnik topli zrak, se le-ta pri ohladitvi skrči in naprstnik se kar prisesa na prst.

SPOZNAVAJ SE SAM!

ALI STE PRAZNOVERNI?

Odgovorite odkrito na spodnja vprašanja z »da« ali »ne«, pa boste zvedeli

1. Ali se bojite prevrniti solnjak?
2. Ali neradi greste pod lestvijo?
3. Ali prižgete tri cigarete z eno vžgalico?
4. Ali imate kakšen amulet?
5. Ali 13. v mesecu in na petek kupite srečke državne razredne loterije?
6. Ali si nalašč narobe oblečete srajco, upajoč da boste tisti dan dobili kakšno darilo?
7. Ali se bojite, da se bo vreme prevrglo, če ste nehoti oblekli srajco narobe?
8. Ali mislite, da bo res štirideset dni slabo vreme, če je deževalo na dan »štiridesetih mučnikov«?
9. Ali verjamete horoskopom?
10. Ali se bojite posledic, če ste z levo nogo vstali?
11. Ali verjamete, da zelena barva nesrečo prinaša?
12. Ali se bojite odpreti dežnik v sobi?
13. Ali pazite, da ne prekrizate vilic in noža na svojem krožniku?
14. Ali verjamete, da obešenčeva vrvi srečo prinaša?
15. Ali pazite, da kruha ne položite narobe na mizo, češ da to nič dobrega ne pomeni?

16. Ali se bojite lovu srečo voščiti, češ da potem ne bi nič ustreli?
17. Ali med pripovedovanjem o možnih nesrečah potrkate s prstom ob les, boječ se, da se ne bi zagovorili?
18. Ali menite, da prinašajo črepinje srečo?
19. Ali vam je hudo, če razbijete poceni žepno zrcalce?
20. Ali vam ni všeč, če imate pri igri preveč sreče, boječ se, da je potlej v ljubezni ne boste imeli?
21. Ali verjamete, da more svetinja varovati živino pred boleznijo, hiše pred požarom, otroke pred zobobolom in starce pred izpadanjem las?
22. Ali menite, da prinaša črna mačka nesrečo, ako vam steče čez cesto?
23. Ali mislite, da prinaša pajek zjutraj srečo, zvečer pa nesrečo?
24. Ali se bojite pasjega zavijanja ponoči, češ da to pomeni bližnjo smrt?
25. Ali verjamete, da sova skovika zato, da oznanja smrt?
26. Ali hitro pogledate v denarnico, kadar prvič slišite kukati kukavico, ker mislite, da boste vse leto imeli dovolj denarja, ako denarnica v tistem trenutku ni prazna?

27. Ali štejete kukavičje petje, češ, da vam vsak »ku-ku« pomeni leto dni življenja?
 28. Ali ste zadovoljni, če vam ob gođu ali rojstnem dnevu najprej voščijo srečo kakšen možki in ne ženska?
 29. Ali ste veseli, če najdete podkev, češ da to srečo prinaša?
 30. Ali radi na vse zgodaj srečate dimnikarja, češ da boste tisti dan srečo imeli?
- Koliko »da« ste našli?
- Če ste nabrali samo 3 da, vas vprašamo:
- Ali ste prepričani, da ste na vsako vprašanje odgovorili pošteno in po pravici? Evo vam vseeno dobrega nasveta: čeprav niste praznoverni, rajši ne postajajte pod lestvami... kajti tudi brez babjevernosti se radi prevrnejo.
- 6 da ni preveč, ni premalo: vaša praznovernost gre nekako lepo srednjo pot.
- 7 do 14 da: praznoverni ste.
- 14 do 22 da: preveč ste praznoverni in bojimo se, da tudi lahko verni!
- Več ko 22 da: ni mogoče, da bi bili tako babjeverni!

Za nobeno rabo več!

Nadaljevanje s 4. strani

zadržala solze, in napeto gledala v babičine mirne oči.

»Moj ljubi otrok, silno ste razburjeni. Odpočijte se malo.«

Babičin nasmeh je deloval kakor nežno božanje. Sally Andersonova se je koj pogreznila v stari fotelj; v mislih se je vrnila nazaj na dekliska leta in se je spomnila lastne matere, ki jo je s svojo močno in razumevajočo roko tolikokrat nežno pobožala po čelu, ko je bila še dekle. Kolikokrat je ta roka odpodila misli, ki so se njej zdele nerazrešljivo težke.

V kuhinji je staromodna ura bila s hitrimi, ostrimi udarci. Sally je zaprla oči. V obmorski hišici, kjer je z Danom preživala prve tedne svojega zakona, je imela uro, ki je prav tako bila. Počasi se je sklonila naprej.

»Tako dobro mi de, če se pogovarjam z vami.«

Trenutek je bilo vse tiho. Braunova babica je vprašujoče opazovala mlado ženo, potem je pa rekla:

»Da, da. Naredite se, kakor da ste doma, pripravila vam bom čaj. Malce bova pokramljali. Staro žensko kakor sem jaz, ne obišče zlepa takšne mladega gospa. Čez eno minuto se vrnem.«

Sally Andersonova je gledala za njo, ko je šla skozi vrata, potem je pa vstala in opazovala malce porumenelo fotografijo na steni, ki je predstavljala veselo ženitovanje. V sredi je bila, ponosna in smehtljajoča se, Braunova babica. Zraven je bila še ena fotografija: Braunova babica s svojim možem pri zlati poroki. Petdeset let zakona! Kakor ukopana je gledala obraze, ki je z njih odsevala prava sreča, dokler ji niso spet privrele solze na oči. Ko se je Braunova babica vrnila, se je sklonila in pobožala mačko.

»Ah,« je rekla Sally Andersonova, ko je nesla prozorno skodelico k ustom, »čaj je odličen. Sploh je pri vas tako lepo.« Potem se je obrnila proč, pogledala skozi okno v naliiv in vzdihnila:

»Spočetka je bil Dan tako ljubezniv. A zdaj je postalo drugače, vse se je spremenilo. Res da ima strašno mnogo dela, a jaz vendar ne morem v vsem popustiti. In tako je zdaj vsega konec.«

Braunova babica se je nekako obotavljala, preden je rekla:

»Da, da. Ze razumem.« Potem je vzel v roke velik album, ki je ležal na mizi poleg njenega stola. »Ravno preden ste prišli, sem pregledovala te fotografije.« Pokazala je na sliko mlade žene v obleki s širokimi rokavi. »Ali bi verjeli, da sem to jaz? Takrat sem bila učiteljica. Ljudje so govorili, da sem zala.« Zasmejala se je. »V šoli sem imela zelo veliko uspeha. Prerokovali so mi celo, da bom naredila kariero. Dolgo sem premišljevala, dokler se nisem odločila, da se bom Abnerju na ljubo vsemu odrekla — Abner je bil moj mož.«

Sally Andersonova jo je pogledala. Babici so bleščale oči. Rekla je:

»Za takratne pojme sva bila zelo moderen par. Spočetka se nisva dobro razumela. Ljudje so govorili, da sva svojejglava. Zdi se mi, da sva bila oba pošteno trmasta. A vendar sva zadržala več ko petdeset let. Prav nič žal mi ni zato. Ob dosti lepega bi bila prišla, če ne bi bila ostala skupaj!«

Obrabila je stran za stranjo in Sally Andersonova je gledala spomine na dolgo potovanje, na vesele plesne, na poletne počitnice ob morju z otroki in na vedre dogodke poznejših let. Debela solza ji je kanila na odprto stran. Upala je, da je babica ni zapazila. Dolgo sta obe sedeli pred odprto knjigo, obe zatopljeni v svoje lastne misli. Kuhinjska ura je udarila v tretje.

»Odi ti moram,« je rekla Sally Andersonova. Z obraza ji je zasijal radosten nasmeh, tako mladosten, da je še Braunovo babico potegnil za seboj.

»To sobo bom imenovala južno lukko,« je nadaljevala Sally. »Kajti prav tako sem priplavala vanjo, kakor je jadralnica ob slabem vremenu priplavala v zaliv, ko sem bila še otrok.« Vstala je. »Hiteti moram in pripraviti večerjo.«

Babica se je smehtljala. »Kmalu me spet kaj obiščite,« je zaprosila. Mladi ljudje mi manjkajo. Veste, v resnici sploh nisem stara!« Njen smeh je bil pristrčen in veder.

»Prav zares, muca; za nobeno rabo nisem več,« je rekla svoji mački, ko je Sally odšla. »Ubogaa mlada žena! Nekaj jo je moralo silno razburiti. Tako rada bi ji bila pomagala — ko bi le vedela, kaj ji je. A kaj hočeš, muca, ko sem pa gluha. Tako gluha, da nisem razumela niti besedice, kar mi je govorila. Niti besedice!« (r)

»Napočil je čas, ko morajo Slovenci postati mnogo bolj složni med seboj, kakor so bili doslej.«

Iz radijskega predavanja urednika »Slovenec« dr. Kuhanja o zunanji politiki v Ljubljani dne 10. t. m. v zvezi z najnovejšimi dogodki v Srednji Evropi.

MIGLJAJ USODE

Po nemškem
izvirniku priredila
R. K.

8. nadaljevanje

Letošnjo zimo je žarela na nebu berlinske družbe nova zvezda; prelepa Rusinja, kakor so jo vsepo- vsod imenovali. Povsod jo je bilo videti: v gledališčih, na razstavah in v salonih, zmerom oblečeno v kar se da blesteče toalete iz rok prvih pariških šivilj. Gospa Arnikova je imela priporočila za vodilne nemške finančne ustanove, ki so bile v stikih z rusko narodno banko, priporočila za konzula in poslanstvo svoje države. Občevala je v najgospodarskejših družbah in okoli nje se je kaj kmalu zbral množičen krog, ki mu je bila sama žareče središče. Vse se je sukalo okrog lepe in zanimive gospe, ki je razen tega gostila svoje znanke z izbranimi večerji, zakaj kuhinja njenega hotela je slovela po vsem mestu. Stanovala je kar tam in je s tem samo podčrtala svoje bogastvo, ki ga je ljudski glas še povečal do pravljico- nosti. Že samo to je privlačilo ne- šteto oboževalcev, ki so se vsi trudi- li za to redko ceno; zdela se je, da zaman. Olga Pavlova je pre- živela skoraj vse dni na potova- njih. Vsako leto je prebila komaj kakšen mesec v Petrogradu, sicer se je pa pojavljala zdaj tu zdaj tam — kakor repatica, ki vse okoli sebe oslepi s svojim razkošnim si- jajem in se potem na lepem spet utrne. In letos je smel ta blesteči nebesni pojav občudovati vesoljni Berlin.

Hana Brankova je sedela v ne- kdanjem salonu pokojne tašče, ki ga je dal Ervin na novo in zelo okusno preurediti. Svetle tapete, svetlo, mično pohištvo, bohotne za- vese in blazine, vse to je zazna- movalo mali salon s pečatom do- mačnosti in vedrine. Tudi mlada gospa ni bila več tako »podežel- ska« kakor ob zaroki. Videti je bilo, da se je mož pošteno potrudil s preoblikovanjem. Nekdo gladki in trdno spleteni lasje so se umaknili moderni pričeski, a tudi elegantna domača obleka je bila po kroju in blagu najnovejša, kar je moda uka- zovala. In vendar se ji vse skupaj ni prav podalo; zbuvalo je vtis, da ji je vse to nekam vsiljeno, tako da je sprito tega še vse drugo, kar je bilo mičnega na njej, zatemnelo.

Doktor Eckard, ki ji je sedel na- sproti, je bil tudi tedi misli. Med obema se je bila splota čudna za- upna vez. Sicer je bil doktor do- bršen kos prevzetneža in precej neobziren v svojih sodbah. Za svo- go novo in mlado sorodnico se je pa zelo zanimal kljub njenemu tihiemu in zapetemu bitju, ki so ga v družbi dosledno zamenjavali z omejenostjo. A bil je res menda edini, ki se je v njegovi družbi otesla siceršnje plahosti, in je bila z njim svobodnejša in odkri- tejša, vendar res samo takrat, ka- dar sta bila sama. Ker je na poti iz uredništva domov moral mimo stanovanja Brankovih, je stopil pogosto k njej, čeprav samo za četr- ure. In tako je bilo tudi danes.

»Babica je čedalje nestrpnejša,« je spregovorila mlada gospa za- skrbljivo. »V vsakem pismu vpra- šuje, kdaj se bova z možem vendar že vrnila. Saj se ji o najinjem daljšem bivanju v Berlinu niti ne sanja. Še sama nisem prav vedela tega, ko sem prišla sem, a zdi se, da se Ervinu kar do pomladi ne mudi domov. Kaj bi ji le odpi- sala?«

»Resnico,« je mirno odgovoril Eckard. »Dobro veš, dekle, da gos- po Dankmarjevo zelo, zares zelo cenim, toda tu nimam prav. Privoli- la je bila v vajino poroko, zato mora zdaj spoštovati vajino samo- stojnost, skratka dopovedati si mo- ra, da se mož skoraj trideset let ne da več tako utesnjevati z va- ruštvom. Dohodki, ki jih imata, vama dovoljujejo gospodinjstvo v Berlinu, in sicer takšno, kakršnega je Ervin vajen še iz časov svojih staršev. Oni sicer niso imeli tak- snih dohodkov, in prav zato so za- šli v gmotne težave. Vama ni treba taksnihle obzirav, Naselita se la- hko kjer vaju je volja.«

»Že, toda babica je bila prepri- čana, da se bo Ervin ves posvetil Rodensteinu in si bo privoščil v mestu kvečjemu kakšen teden za- bave.«

»Nu, potem se je pač ukanila. Jaz mu tega že vnaprej nisem pri- sodil. Ervin se je vendar že kot deček preselil s svojimi starši v Berlin in je vajen, da živi v tem in s tem svetom. Ne more ga po- grešati. Tega mu niti najmanj ne očitam, saj bi sam tudi drugače ne zmogel. In ti ali nisi nič srečna v Berlinu? Nič? Ali si bila srečna mar v Reinecku? Hm?«

»Ne vem,« je obotavljaje se od-

govorila Hana. »Tam je bilo to- liko dela; ves dan. Nikoli nisem utegnila misliti nase in premišlje- vati, saj tudi babica ni dovolila, da bi posedela v brezdolju. Tu imam časa na prebitek, a Ervin spet ne mara, da bi sama prišla pri gospodinjstvu ali v kuhinji za kakšno delo, ker meni, da je za tako služinčad. On sam je pa zme- rom prezaposlen. Šele zdaj začem- njam razmišljati o sami sebi in še o marsičem — ko sem pa toliko sama!«

V teh poslednjih besedah je bil nezaveden očitke. Eckard ni odgo- voril, zakaj predobro je vedel, kje in kako je Ervin »prezaposlen«, medtem ko mu mlada žena mre- zapuščena in sameva doma.

»Edino Elizabeto Arnikovo še imam,« je nadaljevala. »Ljubek otrok, ki se me je s kar strastno nežnostjo oklenil.«

»Elizabeto Arnikovo? Lej, lej!« Doktor je bil medtem že izvedel, da so Brunoldovo hčer prekrstili na priimek njenega očima. Mati je previdno poskrbela, da je zabrisala še poslednji spomin. »Ali prihaja kaj pogosto k tebi?«

»Mnogokrat, toda vselej jo spre- mja njena angleška vzgojiteljica. Ubožica mala! Saj ji je vendar že sedemnajst let, in čeprav je tolik- kanj željna življenja, je mati ne pelje nikamor s seboj. Še takrat, kadar imajo goste, ne sme sirota na spregled. Samo k meni jo pusti. Ne razumem, pri moji veri, zakaj ji tako striže peruti?«

»To ni strogost, draga moja, to je ljubosumnost,« je vzkliknil Eckard.

»Ljubosumnost?«

»Ni dvoma; v svojih krogih hoče ostati sama in edina vladarica. Zato bi ji bila mlada, pravkar vz- svetela dekle samo v napotje, njej, ki ji je mladost že zdavnaj dala slovo.«

»Saj je vendar njena hči — pa še edinka povrh!«

»In sedemnajst let ji je, praviš! Morda je celo še ljubka — in to pomeni za svetovnjaško damo tek- mico. Zdi se, da je zanjo žaljivo, da je mati odrasle hčere. Zato jo zapira in zaklepa, dokler je ne bo prvemu, ki bo zanjo povprašal, obesila za vrat. Dolgo je tako ne bo mogla skrivati in zapirati. — Nikar me tolikanj začuden in pre- plašeno ne glej! Tako ti je to v visoki družbi.«

Govoril je spet s svojim trpkim in zbadljivim glasom, čeprav je bil sicer nasproti svoji nečakini pri- zanesljiv in uvideven. Kar vsa zbe- gana mu je pogledala v oči, potem je pa nenadejano vzkliknila:

»Stric Evgen, kakšna se ti pa sploh zdi ta gospa Arnikova?«

Začudil se je sprito nepričako- vanega vprašanja, vendar je takoj odgovoril:

»Le redkokdaj jo vidim — in še to samo pri vas. Povej rajši ti me- ni, kaj misliš o njej. Saj vendar dovolj občeješ z njo.«

»Z menoj je od sile dobra. Z lju- beznostmi in pozornostmi me kar obsipava. Ervin je mnogo pri njej. Na moč obožuje gospo Arnikovo, njenega duha občuduje in njeno lepoto. Pa je tudi zares blesteča osebnost!«

Za njenimi besedami se je skriva- la plaha zvedavost; kakor neiz- govorno vprašanje. Zdelo se je, da Eckard tega ni opazil, zakaj popolnoma ravno dušno je menil:

»Da, za duhovito jo imajo, mor- da celo tudi je. Pribito je na vsak način, da ume zabavno in iskreno kramljati. In Ervin je pesnik, ali si pa vsaj tako domišlja. No, in tako so se spredle med njima vse mogoče lepoumne vezi. Tega mi ne smes napak razumeti, dragi otrok, a svetoval bi ti, da bi tudi ti sama ne bila zmerom tako tiho in plaho ob strani. Ne bi ji smela dovoliti vse paze na svojem travniku. Še marsičesa se moraš naučiti.«

»Saj... saj se učim,« je tiho de- lala. »Skoraj vsak dan prinese ne- kaj novega — in vendar se mi zdi, da se vsega tega ni vredno učiti, ko pa tako ne postaneš boljši za- radi tega.«

»Nak, dekle, življenje ni zabava, kakor mladost napak misli, življe- nje je težka naloga, včasih celo breme. Naposled se boš že še mo- rala sprijazniti s tem, da boš stal- no živela v Berlinu in boš hodila v Rodenstein samo na obiske, čeprav bo babica nemilostno grajala tak- šno početje. Ervin pač ni ustvar- jen za delovno in mirno polno živ- ljenje preprostega kmeta. Z dneva v dan enake skrbi, enake dolžno- sti — navita ura — zmerom življe- nju neke ob strani, le včasih kak- šen bežen pogled v vrvež — nak, za takšno reč moraš biti posebne sorte človek!«

Hana si je zamišljeno podprla glavó.

»He, striček, saj si mi vendar sam pravil, da človeka to veliko življenje osmudi in izžme, da gre- do živci rakom žvižgat in ti gre odpornost v nič.«

»Res je, premnogo žrtev terjá — in prav najboljši podležejo najprej. In vendar: kdor ga je le enkrat po- skusil, tega ne spusti več iz svojih krempljev, to mogočno, viharo vrvjenje, to sotrudištvu ob hrešče- čih statvah časa. Pehaš se, ženeš se vstric, dokler gre, ko pa obne- moreš, obležiš na stezi!«

»Stric Evgen, to je grenko in žal- lastno.«

»Morda! Res je pa vendar. Za mirno, udobno življenje pač mi na- šega kova nismo ustvarjeni. Ervin

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti
obleke, klobuke itd. Skrobi in
svetloila srage, ovrtnike, za-
pestnice itd. Pere, suši, munga
in lika domače perilo. Parno
čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

tudi ne. Vrh vraga je pa še tako živo častihlepen, da tvega vse. Bo- jim se le, da se podi za fato mor- gano.«

»Ali misliš, da ni pesnik?«

»Ne!«

»Tudi jaz ne verjamem!«

Eckard je začuden uprl pogled vanjo. Njene besede so bile slišati najmanj tako odločne kakor nje- gov: ne! Že spet izjava iz njenih ust, kakršna je bila že koj v za- četku zbudila v njem zanimanje za to mlado ženo! Takih odločnih besed in jasnih hkratno se je zne- bila resda le redkokdaj, a vselej samo takrat ko sta bila sama. Zato je brž vprašal:

»Ali si z Ervinom že kdaj govo- rila o tem?«

»Ne, Ervin se o pesnikovanju sploh ne meni z menoj. Bržčas mi- sli, da mi je poezija španska vas.«

»Zakaj ga pa puščaš v zmoti? Dokaži mu, da znaš z razumom preso- jati, čeprav morda tvegaš, da ga užališ.«

»Ali naj se mu vsiljujem s stvar- mi, ki mu niso všeč? Stric Evgen, po pravici mi povej? Rodensteinu je slaba predla, ko sva se zaročila?«

»Približno tako veš,« se je ognil Eckard. »Te stvari je bilo treba urediti za vajine poroke, ki je bila že mnogo let prej srčna želja obeh družin. In v odločilni uri sta oba privolila!«

»Da, sem — ko pa nisem bila drugega vajena kakor poslušnosti. Ervin je drugačen, samostojen, o, popolnoma drugačen, zakaj je po- tlej od privolil?«

Spet je zvenelo iz njenih besed plaho polzvedovanje kakor prejle;

Albus terpentinova mila varuje Vaše perilo!

toda tokrat ji je lahko ostal doktor odgovor dolžan, zakaj nekdo je prav takrat odprl, kaj še, odloput- nil vrata. Nekaj vihravega, plavo- lasnega je zdirjalo naravnost k mla- di gospe in se ji neobzdrano vrglo za vrat.

»Sama sem prišla; kolikšna ra- dost! Miss Lindsayeva je padla po stopnicah in leži v postelji. Hvala Bogu! Sama, prav sama sem se pripeljala, Ivan pride šele potem, Bora sem pač s seboj vzela, ta naju ne bo motil. Priden bodi, Boro — in lepo se prikloni!«

Boro, ki je sledil svoji gospoda- rici za petami, je bil velik ruski hrt z dolgim krasnim repom, s pri- koničeno lepo glavo in temnih pa- metnih oči, kakršne so posebna od- lika te pasme.

Zdelo se je, da je tu že kar do- ma. Precej se je pomiril pri Hani, ki je šele zdaj od začudenja prišla do besede.

»Tak Lizika, ali ne vidiš... Moj stric, doktor Evgen Eckard — go- spodična Arnikova.«

Lizika je zardela ko mak, zakaj ko je planila v sobo, še opazila ni, da je še nekdo drugi v sobi. Za doktorjev priklon se je zahvalila s svojim znamenitim »poklončkom«, kakršnega se je naučila v penzio- natu. Za tolikšno dekle je bil resda otročji in malce smešen, toda miss Lindsayeva ga je zmerom z vso strogostjo zahtevala.

Eckard je Elizabeti brž pomagal iz zadrege, kramljajoč o vseh mo- gočih rečeh. Medtem ji je globoko zrl v oči in si ogledoval rožnatí, smejoči se obrazek tega otroka, ki ga je nekdo nosil na rokah. Ta razcvetajoči se deklí ni slutil nič o pogubonosnih silah, ki so pred davnimi leti razdirle srce njenih staršev. Peklenska podlost, ki je ugonobila njenega očeta, je po- vzdignila njeno mater v rajske vi- šave.

Lepa, lepa res ni bila ta neugna- na Elizabeta Arnikova, in vendar je žarelo z njenega obraza toliko sonca, Jamice na licih so jo de- lale na moč prikupno. V velikih, sinjih očeh, prav po očetu, so se kar utrinjali plamenčki. Pogled ji je bil sanjav in vendar tolikanj življenja poln. O da, saj še ni po- znala grenkobe in gorja. V njenih očeh se je zrcalil prav takšen son- čen in topel odsev, ki je njemu — njenemu nesrečnemu očetu — od- piral vsa sra, njemu ki ga gotovo že zdavnaj krije ruša tam v daljni Sibiriji...

Čez kakšne četrte ure se je doktor poslovil. Ves ta čas je Lizika se- delá modro in tiho, kakor se spo- dobi za »odraslo« gospodično — in ker ji je doktor samo potrdil vero v »odraslost«, ga je njeno drobno srcece milostno sprejelo. Komaj je pa odšel, je Lizika skočila pokonci, se zavrtela ko kakšna razposajen- ka, vrgla kožuvinasto kučmo na zofo, boó pa na naslonjač.

»Se precej všeč mi je ta tvoj stric; saj ni tako hudoben kakor trdi miss Lindsayeva. Sicer ga ne pozna, toda nekdo je bil nekaj pro- ti Angliji pisal, in od takrat je vsa besna nanj. Kaj takšnega, meni, da je skandal in bi moralo biti nemškimi časniki prepoveda- no. O, da bi bila kakšna sila na svetu, ki bi njej Nemčijo prepove- dala — pa bi se je jaz na lep način znebila! Zdi se je nogo iz- pahnila in bo morala teden dni ležati; stokrat škoda, da ne bo cel mesec!«

»Lizika, to je pa res grdo,« je karajoče vzklikla mlada gospa.

»Nu, potem bi mi vsaj prizanesla z vajami in učenjem, pa bi bila lahko sama s teboj. Saj presedi sicer ta stara sova ves popoldan tu v sobi kakor stražar.«

»In ti čvekaš včasih neverjetne stvari v njeni navzočnosti, da me kar groza sprejeta.«

»Saj ne razume niti besede po nemško!« se je zasmejala Eliza- beta. »Veš, presrečna sem, ako ti lahko pripovedujem, kakšne ji vse zagodem, ona pa sedi zraven in nič ne razume. Bogu bodi hvala, da ne znaš angleški, sicer bi ne smela vpričo nje nemški govoriti s teboj. V penzionatu smo smele go- voriti samo po francosko, doma z mamo pa se pogovarjam zmerom le po rusko.«

»Za pet ran božjih, toliko jezi- kov!« je dejala Hana, ki jo je bila vzgojiteljica samo francoski učila. »Saj bi se mi zmešalo. Uboga mala Elizabeta, kako si le vse to zapom- niš!«

Deklica je nagrbančila čelo. »Nikar mi ne reci Elizabeta, tako grdo me mama zmerom kliče. Pro- sila sem te vendar, da mi rečeš Lizika.«

»Rusinja si in Rusi menda ni- mate Lizik.«

»Pa mi je Lizika tako ljubo ime; izza otroških sanj se ga še spo- minjam. Bila bi na Liziko nemara res že pozabila, da ni prišla v naš penzionat neka Lizika — in to njeno ime je zbudilo v meni ta lepi spomin na otroške dni.«

Smehljajoči se otroški obrazek se je nenavadno zresnil, in sinje oči so se zdele kakor da gledajo v ne- dosežne daljave. Mlado dekle se je očitno trudilo, da bi si priklicala neke sanjske privide v spominu, privede, ki so se ji zmerom in zmerom odmikali, a vendar nikoli niso čisto utrnilí.

»Zdi se mi, da sem bila še prav, prav majhna... in takrat sem sa- njala... premnogokrat... in zmerom so bile sanje enake... Nekdo je se- del ob moji postelji in se je skla- njal nadme in mi šepetal: Lizika, moja mala Lizika, moja zlata, zla- ta Lizika! In to je bilo tolikanj lepo, nebeško lepo in sladko. Po- tlej sem čutila topel poljub... in... dalje pa nič več ne vem.«

»No, no, saj to niso bile sanje,« je menila mlada gospa, »bila je to brččas tvoja mama.«

»Mama? Nikoli!« je zdajci osor- no vzklikla. »O, ona me pač nikoli ni ljubila.«

»Lizika, kaj vendar govoriš?«

»Ne, nikoli — in oče tudi ne. Že v Petrogradu sem bila zmerom sama z družabnicami in vzgojitel- jicami. Me smo stanovale v vrt- nemu krilu hiše in tudi jedle smo same v naših sobah. Kadar so starši sedeli pri zajtrku, takrat so me odpeljali tja, da sem jim vo- ščila dobro jutro, potem jih pa po cele dneve nisem nič videla. Mama je hodila po obiskih ali se je pa vozila na sprehode. Papa je imel pa zmerom toliko dela v svoji ban- ki. Zvečer sta zahajala v družbo ali v gledališče — zame pa nista imela nikoli nič časa.«

Lizika očitno ni nič vedela o prvem zakonu svoje matere in je imela generalnega ravnatelja za svojega pravega očeta. Tudi Hana ni poznala resnice, zakaj njenemu možu se ni zdela potrebno, da bi ji zaupal to skrivnost, stric doktor Eckard pa ni bil prijatelj ne- potrebnega besedičenja. Takrat, ko je hotel z odkritjem resnice odv- riniti svojega nečaka od Olge Pav- lovne, je na začudenje izvedel, da ga je že ona sama prehitela; pač zato, ker je slišala, da sta si v sorodu. Od tistih dob je kar rajši molčal. In zdelo se mu je prav, da ta družinska tragedija z vsemi podlimi zapleti pač ni za uho mlade, šele tri mesece poročene žene.

»Ko mi je bilo dvanaest let — koj po očetovi smrti — me je ma- ma poslala v Genovo v penzionat seveda,« je nadaljevala Lizika še zmerom osorno. »Domov nisem smela nikoli, mama me je pa obiskala samo takrat, kadar se je vračala iz Italije.«

Nenadejano je ovila obe roki mladi ženi okrog vratu. »O, Hana, imej me vsaj ti rada! Saj nimam nikogar drugega — in doslej sem bila zmerom tako sama!« Strastno je zalhtel ta ubogi otrok, ki je za- puščen doraščal, stradajoč lju- bezni.

Hana jo je tesno prižela k sebi. »Da, radi se bova imeli,« je po tihem dejala. »Tudi jaz sem tako sama.«

Dekle je dvignilo glavo in jo je pogledalo z velikimi začudenimi očmi.

»Ti? Saj imaš vendar moža!«

»Že — toda to je drugače.«

»Priznam, da mora biti drugače, vendar nekam nebeško lepo... O, da bi bila še jaz poročena! Lahko bi si oblčila do tal dolge obleke, smela bi v družbo in v gledališče — in ako bi takrat spet prišla miss Lindsayeva... s svojimi dolgočasni- mi pridigami, bi ji pokazala tako...«

HERSAN ČAJ

DELUJE

dobro pri obolenju želodca, jeter in ledvic.
Pomaga pri poopnenju žil in hemoroidih

OLAJŠAVA

bolečine in trpljenje pri revmatizmu in
sklepnem protinu

OBLAŽUJE

bolečine pri mesečni žilici

ODSTRANJUJE

nepotrebno mast in pripomore do vitkost.

ODBITE GA V VSEH LEKARNAH

Telovniški gumb

Nemški napisal
Karl Klenner

Osebe: Mož, žena, gumb na telovniku.
Spalnica zjutraj

On: Dragica!
Ona (leži na postelji in zdi se, da spi).

On: Dušica, ali še spiš?
Gumb na telovniku (se čudi, drugače pa se ne vtika v zadevo).
Ona (zaspano): Da. Kaj pa je?
On: Hotel sem ti povedati, da zgornji gumb na mojem telovniku visi samo še na eni nitki. Bojim se, da mi ne bo odletel.

Ona: Ze spet! Saj sem ti vendar šele prejšnji teden gumb prišla.

On: Ali dušica, to je bilo vendar na zimski suknji.

Ona: Čudovito! Može bi radi zmerom vse najboljše vedeli.

On: Pogledj vendar! To je bilo vendar na... (Zgrabi nervozno za gumb na telovniku.)

Gumb na telovniku (se odtrga, pade na tla).

On: Lepo! Zdaj se je pa zares odtrgal. (Išče gumb.)

Ona: To sem si mislila. Zdaj moram v tem mrazu se vstajati. Ali si vsaj gumb že našel?

On: Da, ga že vidim. Tu pod posteljo leži. (Pobere neki gumb.)

Gumb na telovniku (leži pod omaro in se ne zgame).

On: Ali, dušica, zato ti vendar ni treba vstajati! Veš kaj, vse ti bom prinesel na posteljo in ti mi boš gumb hitro prišla. Velja?

Ona: Ne, rajši vstanem.

On: Kakor hočeš. (Stopi pred zrcalo in si zavezuje ovrtnico.)

Ona (leži dalje in čez čas nepopeljivo povzame): No, mislila sem, da mi boš vse prinesel na posteljo.

On: Saj si vendar pravkar rekla...

Ona: Rekla — rekla — kaj sem rekla! O tem zdaj vendar ni bilo govora. Ti si dejal, da mi boš vse prinesel sem na posteljo. Takšen si zmerom. Nič drugega te ni ko prazne obljube.

On: Ali, mucika, z največjim veseljem ti bom prav vse prinesel. Tako, tu imaš sukanec, šivanko, naprtnik in gumb.

Ona (enkrat ubode in opazi, da gumb ni pravi): Ti, ta gumb pa vendar ni telovniški gumb!

On: Seveda je, saj ni nobenega drugega nikjer.

Ona: Če ti pa pravim! To je gumb z mojega krila, in že ves teden ga iščem.

On: Tako. Ves teden? To je pa res vzorno gospodinjstvo. (Si ogleduje gumb.) Zdaj ga sploh ne utegnem več iskati. Kar prišij ga. Razlike sploh ne opaziš.

Ona: Seveda možiki tega morebiti ne opazi, a ženska...

On: ...ga niti ne vidi, čeprav ga je in čeprav leži gumb čisto spredaj pod posteljo.

Ona (ježno): To imam torej za zahvalo. Ti... grobjan!

On: Ali, dušica...

Ona: Malo štedi s temi večnimi ljubeznivimi primki. Prav nič se ti ne podajo.

On: Rajši se podvizaj! Mudi se mi v pisarno.

Ona (jokaje): To večno zbadanje mi gre že na živce.

On: Ali, Lilica... ah, tako — torej kaj sem že hotel reči? Ali si končala?

Ona: Ze zdavnaj. Tu imaš.

On: Hvala.

Ona: Tebe je pa res sama nežnost. To se ti pa mora priznati.

On: In ti si posebljena ljubeznivost.

Ona: Grdaviš, stari.

Ona: Ti že veš, kako človeku pokvariš dobro voljo. Zbogom.

Ona: No, ali me ne boš niti poljubil?

On: Če res misliš...

Ona: Seveda. Ti norček ti. Le kako moreš zmerom vse tako tragično pojmovati!

On (olajšano): Zato, ker te imam

rad. (Jo poljubi.)

Ona: Torej, na svidenje in poboljšaj se. Ali se boš?

On: Na svidenje, dušica. (Pri vratih, zase): Moj Bog, kako ljubke so ženske takole zjutraj! Hvala Bogu, da ostane doma.

Ona (se slastno zavije v odejo): Moj Bog, kako trpe može zjutraj, ker morajo vstati! Kar vesela sem, da je odšel!

Gumb na telovniku (se nič ne čudi. Leži nemoteno pod omaro).

(rji)

Pred pomladjo

Napisala M. Gruenbergova

»Nič ne bodi žalostna, Marija, ker nimava denarja. Res je, dnevi beže, drug za drugim, nevrnljivi dnevi naše mladosti, ne da bi mogla hoditi na zabave in se veseliti. Moji skromni dohodki zadoščajo komaj za golo življenje, in nič, prav nič drugega si ne moreva privoščiti. In vendar sem zmerom tako vroče hrepenel, da bi te okrasil, z oblekami in s klobuki, ki ti narede še dvakrat lepši obraz — ne samo zato, ker so lepi, ampak tudi zato, ker te razvesele. Predobro vidim tvojo molčečo bol, kadar greva mimo izložb, kjer so razstavljene krasote, ki so si jih izmislili umetniki vsega sveta, da bi dali veljavo ženski lepoti. Mnogo teh dragocenosti je takšnih, kakor bi jih naredili nalašč zate; morebiti si to samo domišljam, morebiti so pa kdaj tvoji pšeničnoplavi lasje in tvoj ženski korak zares zbudili umetnikovo pozornost. Zdaj čakajo nate v izložbah in vendar jih ne moreš kupiti, kajti mož, ki si mu zaupala svojo usodo, ne zna ugnati življenja.

Ne vem, zakaj si moram ravno jaz tako težko utirati pot. Dve krepki roki imam, ki lahko zgrabita za vsako delo, in nihče ne more trditi, da nisem marljiv ali pa da sem neokreten. Ne manjka mi zmoglosti, ampak nekaj drugega mi manjka, od česar je vse odvisno: malce sreče. Vsi moji poskusi so se izjalovili, a če sem učakal ugodne prilike, so se mi pred nosom izmuznile. Ali se bo to kdaj spremenilo? In ali se boš lahko kmalu, morebiti še pred to pomladjo, okrasila, da se boš kosala z drugimi ženskami? Najbrže to ne bo tako kmalu.

Vendar pa zato ne smeš obupati. Tudi midva bova imela svojo pomlad. In če ji v zmagoslavju vlaku ne bova mogla pohiteti naproti na jug, tako kakor sva sanjarila, zanesi se na to, da bo prišla sama k nama. Golo drevo tamkaj pod najinim oknom jo bo ujelo in ji iztrgalo pisano odejo, da se bo z njo okrasilo, in travnik za najino hišo bo pohitel, da bo ozelenel, in cvetlice bodo pognale iz tal. In še več. Midva oba pojdeva za njo, prevzela naju bodo nove moči in zbudilo se nama bo novo upanje. Ali te že kaj obhajajo slutnje? Mene že.

In že vem, kako nepremišljena je bila trpkost, ki je poprej govorila iz mene, češ da v življenju nimam sreče. Pridi, Marija, podaj mi roko, svojo nežno, mehko in vendar tako zvesto žensko roko. Pogledj mi v oči: ali nisi srečna z menoj? Jaz sem srecen s teboj. Srečen sem, da sem te našel in da sem te za zmerom osvojil. Zame si najlepša ženska na svetu. V tej skromni obleki, ki si jo že tolikokrat predelala, in ki je na komolcih zakrpana, se mi zdiš še zmerom lepša ko vse ženske v svojih krasnih praznih oblekah. Ali ti za ta čas zadošča? Bodi dobra in reci mi, da ti za ta čas zadošča.

Ali nisi prepričana, da bodo tudi nama napočili lepši časi? Jaz sem prepričan. In predvsem me krepki za vest, da naju bo vse, karkoli bo prišlo nad naju, našlo skupaj.

Ni še prišla pomlad, drevesa so gola in nemočna sončna svetloba še ne greje dovolj toplo. Vrabci pa vendarle že čivkajo svoje upanje polne vesele pesmi. Zmagoslavna slutnja jim pravi, da je že na pohodu. Ali jih slisiš? Pomlad prihaja, Marija, in nič je ne more ustaviti.

(rji)

Deseti brat

Ljubezenska povest v verzih
po Jurčičevem romanu

V sedanji čas postavil in v stih prell
Ivan Rob

PET IN DVAJSETO POGLAVJE

I.
Modrica, ki Vršac visoki,
nedosegljivi tvoj je dom,
vodnica bodi moji roki,
da vsaj končal spodobno bom,
da svojo nalogo opravil
bom brez težav in brez ovir,
da štiri pare vkup bom spravil,
jim svatovski pripravil pir.
Naj srečno pesem ta konča se,
v vsesplošni happy-end naj zraste.

II.
Med tem ko so junaki moji
se veselili srečnih dni,
so mene čakali še boji,
so mene čakale skrbi.
Razmišljal sem, kako bi pare
vse spravil svatovat v en kraj,
da vsem pod zvonom ene fare
bi se končal življenja maj.
Težko je svatbe štiri hkrati,
če niso skupaj, popisati.

III.
Moledoval sem pri graščaku,
da dal bi gostoljubni grad
na razpolago mojim parom,
da vanj bi šli vsi svatovat.
Krepko na dušo sem mu pihal,
sem dobrodelnika ga zval,
da to najboljša je reklama
za trgovino, sem dejal.
Naposled se mi res posreči,
da jezik moj moža omeči.

IV.
V kapeli grajski pare štiri
za večno zvezal je kaplan,
v nedolžnem ringa-rajja tempu
se nagnil je k zatonu dan.
Zvečer so pari vsi žareli —
šampanjec je izvrsten bil,
v vrtincu šumnem so hoteli,
da jaz vsem parom bi napil.
Ker jezik pri pijači teče,
se povabilu ne odreče:

V.
Najprej naj tebi, Kvas, napijem
in tvoji Manici s teboj.
Kaj naj želim ti v tem trenutku?
To kar vsakdo želi z menoj:
Iz vaju rod krepak naj zraste,
močan, odporen, zdrav in klen,
za cilje svoje naj pehá se
med narodi, ne sred plemen.
Tako zahteva domovina,
sedaj pa eks! kozarec vina!

VI.
Iz vaju, Marjan moj in Olga,
naj zraste milozvočni rod,
ki bo utripom naše duše
tenko prsluškoval povsod.
V besedo, v zvok naj vse to zlije,
naj da več sonca ko noči,
naj s pesmijo na ustih toči,
če treba, tudi srčno kri.
Tako zahteva domovina,
sedaj pa eks! kozarec vina.

VII.
Ti, Dražarjev France, ti Francka,
slovenska bajtarja oba,
ki trudita se in pehata
za košček kruha črnega!
Izpolni naj se, kar želita,
kar bajtar vsak pri nas želi...
A zemljo našo le ljubita,
ljubita jo do konca dni!
Sedaj pa eks! kozarec vina,
tako zahteva domovina.

VIII.
In vidva, Urša Plut, Martinek,
kaj vama naj v teh dneh želim?
Iz vaju rod naj nov nam zraste,
ki bo... a rajši naj molčim!
Za zdaj vse želje so le pene,
usoda z nami se igra,
a preden nas na zid pritise,
izkaži vsakdo se moža.
Zdaj, pari moji, se sklenite
in ples bodočnosti začnite!

IX.
Ko planil v družbo razigrano
je vin penečih se opoj,
zapustil sem skrivaj dvorano,
zapri vrata za seboj...
Po polju skozi roso brodim
in kar samo se mi smehlja...
Koketnih zvezdic truma zlata
je v svoje dvore že odšla
in Zora v rožnati pidžami
v pozdrav mežika za gorami.

Tako! Roman je moj končan.
Osebe, ki so v njem živele,

Radio Ljubljana

od 24. do 30. marca 1938.

CETRTEK 24. MARCA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■
13.00: Napovedi ■ 13.20: Koncert Radijskega orkestra ■ 14.00: Napovedi ■
18.00: Plošče ■ 18.40: Slovensčina za Slovence ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: 10 minut zabave ■ 20.00: Vesela urica ■
21.00: Prenos iz Rima, v odmoru: Napovedi, poročila ■ Konec ob 22. uri.

PETEK 25. MARCA

9.00: Napovedi, poročila ■ 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve ■ 10.15: Verski govor ■ 10.30: Plošče ■ 11.00: Otroška ura ■ 11.30: Koncert ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Za boljšo voljo ■ 17.00: Kmet. ura ■ 17.30: Mozartova ura ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zanimivosti ■ 20.00: O pomladi ■ 20.30: Koncert vojaške godbe ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.30: Angleške plošče ■ Konec ob 23. uri.

SOBOTA 26. MARCA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■
13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■
14.00: Napovedi ■ 17.00: Radijski orkester ■ 17.40: Psihološni poskusi v industriji ■ 18.00: Originalna švicarska godba ■ 18.40: Pogovori s poslušalci ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Pregled sporreda ■ 20.00: O zunanjih politiki ■ 20.30: »Streliški udri iz višine izdajalce domovine!« ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Radijski orkester ■ Konec ob 23. uri.

NEDELJA 27. MARCA

8.00: Fantje na vasi ■ 9.00: Napovedi, poročila ■ 9.15: Radijski komorni zbor ■ 10.00: Postni govor ■ 10.15: Orkester balalajk ■ 10.30: Akademija izseljeniške zbornice za mladino ■ 12.00: Veselo rajanje ■ 13.00: Napovedi, poročila ■ 16.00: Brata Golob igra na harmonikah ■ 17.00: Kmet. ura ■ 17.20: Veselo popoldne ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Harmonika solo ■ 20.20: Pevski koncert ■ 21.00: Plošče ■ 21.45: Radijski orkester ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Radijski orkester ■ Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK 28. MARCA

12.00: Glasbene slike ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Koncert Radijskega orkestra ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Zdravstvena ura ■ 18.20: Plošče ■ 18.40: Kulturna kronika ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zanimivosti ■ 20.00: Prenos iz Celja ■ 21.30: Plošče ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Radijski orkester ■ Konec ob 23. uri.

TOREK 29. MARCA

11.00: Šolska ura ■ 12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Koncert Radijskega orkestra ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Za kratek čas ■ 18.40: Duhovni obraz Slovencev ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zabavni zvočni tednik ■ 20.00: Radijski orkester ■ 21.00: Ksilofon solo ■ 21.10: Rondo ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Pevski koncert Suštar-Maroltove ■ Konec ob 23. uri.

SREDA 30. MARCA

12.00: Radijski šramel ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Operni odlomki ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Mladinska ura ■ 18.20: Sevdalinke ■ 18.40: Beograd, ki umira in vstaja v novo življenje ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Šah ■ 20.00: Koncert Orkestralnega društva Glasbene Matice ■ 21.00: Klavirski koncert ■ 21.15: Pevski jazz-kvartet ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Za oddih ■ Konec ob 23. uri.

Da bo vsa družina vesela,
je treba samo kupiti
»Družinski tednik«!

ZA POMLAD

DIVNE MODNE NOVOSTI
za Vas in Vašo družinico ima pripravljene in pričakuje Vaš poset

MANUFAKTURA NOVAK
Ljubljana — Kongresni trg 15

pri nunski cerkvi

Solidne cene

Kvalitetno blago